

เวทีสาธารณะเพื่อการพัฒนาสังคมไทยที่เข้มแข็ง
โครงการ “นาร่องบูรณาการการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ นครปฐม”
ภายใต้ “การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน ภาคประชาชน” โดย ศูนย์ประสานงาน
สหภาคีความร่วมมือภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม
วันเสาร์ที่ 15 ตุลาคม 2548
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

โดย



สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.)
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จำกัดมหาชน
และศูนย์ประสานสหภาคีความร่วมมือ ภาคประชาชน (สภช.)

กำหนดการ เวทีสาธารณะเพื่อการพัฒนาสังคมไทยที่เข้มแข็ง
โครงการ “นาร่องบูรณาการการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ นครปฐม”
ภายใต้ “การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน ภาคประชาชน” โดย ศูนย์ประสานงาน สหาคีความร่วมมือ
ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม”
วันเสาร์ที่ 15 ตุลาคม 2548
ณ ห้องประชุมเรียเตอร์ อาคารศูนย์รวม 2
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

15 ตุลาคม 2548

- | | |
|------------------|--|
| 08.00 - 09.00 น. | ลงทะเบียน รับเอกสาร |
| 09.00 - 09.15 น. | ท่านผู้ว่าราชการเดินทางมาถึงสถานที่สัมมนา และชมนิทรรศการ
ชมวิดิทัศน์ “ผลการดำเนินงานโครงการนาร่อง จังหวัดนครปฐม” |
| 09.15 - 09.30 น. | กล่าวรายงานวัตถุประสงค์การจัดงาน
โดย นางสาววิภารัตน์ หมายเหนียง
ผู้ประสานงานโครงการนาร่องบูรณาการการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ |
| 09.30 - 10.20 น. | ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การผนึกพลังไตรภาคี เพื่อการพัฒนาเชิงบูรณาการ”
โดย ผู้แทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม และมอบวาระยุทธศาสตร์
จังหวัดให้กับท่านผู้แทนผู้ว่าราชการจังหวัด |
| 10.20 - 10.35 น. | ✱ การเปิดการสัมมนา
โดย นายแพทย์วี่ เนียะแก้ว (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม) |
| 10.35 - 12.30 น. | เวทีเสวนา “การเชื่อมประสานนโยบายภาครัฐ และ ภาคประชาชน”
จังหวัดนครปฐม
✱ ผู้เข้าร่วม
* ดร. สีสภรณ์ บัวสาย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
* นายอำเภอโชคชัย เดชอมรธัญ นายอำเภอเมืองนครปฐม
* นายสมชาย ชันอินทร์งาน นายกอบต.บางระกำ
* นายแพทย์วี่ เนียะแก้ว (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม)
* นายปิยะ พวงสำลี ผู้ดำเนินรายการ |
| 12.30 - 13.30 น. | ✱ พักรับประทานอาหาร |

13.30 -14.30 น.

การแสดงบนเวที

- ดำนำเพลงพื้นบ้านนิราศนครปฐม ชมรมผู้สูงอายุ ต.ทัพหลวง
 - การรำพื้นบ้าน ไทยทรงดำ กลุ่มสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้าน ต.ดอนข่อย
- เวทีเสวนา “กระบวนการเรียนรู้ภาคประชาชน เรียนรู้อย่างไรจึงจะยั่งยืน”

14.30 – 16.30 น.

✳ ผู้เข้าร่วม

- * นายประวิทย์ เฟ่งรุ่งเรืองวงศ์ ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)
- * นายปรัตถกร จันทน์ผา เครือข่ายเกษตรยั่งยืน
- * นายศุภลักษณ์ ดิยาวัว เครือข่ายร้านค้าชุมชน และสวัสดิการ
- * นายสังเวียน เอกจีน องค์กรการเงิน
- * นายพิชัย คำภีระศาสตร์ เครือข่ายแผนชุมชน และศูนย์การเรียนรู้จังหวัด
- * นายปิยะ พวงสำลี ผู้ดำเนินรายการ

16.30 – 17.00 น.

👉 สรุปภาพรวม และการให้ข้อคิด/ข้อเสนอแนะ และปิดการสัมมนา
โดย นายปิยะ พวงสำลี

.....

♥ ร่วมแรงทุกคน ชุมชนเข้มแข็ง ♥

คณะทำงานจังหวัด ศูนย์ประสานงานสหภาคีความร่วมมือ
ภาคประชาชน นครปฐม (สภช.)

เวทีสาธารณะเพื่อการพัฒนาสังคมไทยที่เข้มแข็ง
 โครงการ “นำร่องบูรณาการการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ นครปฐม”
 ภายใต้ “การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน ภาคประชาชน” โดย ศูนย์ประสานงาน
 สหภาพความร่วมมือภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม
 วันเสาร์ที่ 15 ตุลาคม 2548
 มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

- คุณวิภารัตน์ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และกล่าวถึงการทำงานของแต่ละตำบลว่ามีความคืบหน้าอย่างไร

คุณวิภารัตน์ หมายเหมียง เรื่องของพื้นที่ที่เราใช้นำร่อง มีทั้งหมด 7 อำเภอ 9 ตำบล ก็จะมีอำเภอเมือง ก็จะเป็น 2 พื้นที่ คือพื้นที่ตำบลสวนป่านกับตำบลทัพหลวง ส่วนอำเภอสามพรานก็จะไปตำบลคลองจินดา กับตำบลบางช้าง อำเภอบางเลนก็จะไปตำบลบางระกำ อำเภอกำแพงแสน ก็ไปตำบลคอนข่อย และอำเภอดอนตูมก็จะไปตำบลคอนพุทรา อำเภอนครชัยศรี ตำบลวัดสำโรง กิจกรรมของกระบวนการชุมชนเป็นการวางแผนวิเคราะห์สถานการณ์ การติดตามประเมินผล ติดตามผลในเรื่องการที่จะปรับปรุงและพัฒนาให้มันดีขึ้น ลองผิด ลองถูก เราก็สามารถที่จะมองเห็นและปรับปรุงแก้ไขให้มันดีขึ้น โดยใช้กิจกรรมในกระบวนการบันทึกภาพร่วมในการจัดประชุม ให้ประชาชนมีส่วนร่วม นั่นคือกระบวนการค้นหาอนาคตซึ่งเราได้ทำในเรื่องของแผนแม่บท เราจะรู้ถึงประวัติ รากเง้าของพื้นที่ และตัวตนของเรา และก็กระบวนการสร้างในอนาคตเรื่องความรู้สึกในการจัดการร่วมกันด้วย เป็นเรื่องของการจัดการความขัดแย้ง และปัญหาที่จะเกิดขึ้นอีกเยอะ ซึ่งเราจะเห็นว่าในพื้นที่เราจะมีแกนอาสาในพื้นที่ค่อนข้างเยอะและก็สามารถที่จะเป็นวิทยากรชุมชนได้ ซึ่งเรามีหลักการเข้าร่วมคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ หรือติดตามประเมินผล เสนอแนะข้อมูลต่าง ๆ แล้วก็มีการรับประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งก็จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว บนความรับผิดชอบร่วมกัน ส่วนเรื่องตรงนี้จะไปในส่วนที่เราสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติระบบคิด แล้วก็การเปลี่ยนแปลงวิธีการในเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นแนวสร้างสรรค์ได้ อันนี้เป็นแผนภูมิของโครงสร้างการทำงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่เรามีการทำงานร่วมกันของ สภช. ก็คือ สหภาพความร่วมมือภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม โดยอย่างที่คิดกันมาเรียงตั้งแต่แรกแล้วว่า เราได้ภาคีรัฐมาช่วยเสริมหนุน ก็จะมีกระบวนการของจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาชุมชน และก็ด้านอื่น ๆ อีกส่วนหนึ่งก็จะเป็นภาคประชาชนที่มีเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ ก็จะเป็นสหภาพชุมชนคนนครปฐม ศูนย์การเรียนรู้ปฐมอโศก ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบของจังหวัดนครปฐม ซึ่งเราได้เรียนรู้เรื่องของการพึ่งตนเองอย่างครบวงจรที่นั่น และก็เป็นที่ฐานที่เราจะไปใช้จัดประชุม ก็จะมีการประชุมในนามของสหภาพชุมชนคนนครปฐมที่นั่นทุกอาทิตย์ที่สาม

ของเดือน และคิดค้นขอเรียนเชิญเพื่อน ๆ สมาชิก ถ้าใครสนใจจะเข้าร่วมในเวทีสหข่ายเราเป็นภาคีของคนทั้งจังหวัด การขับเคลื่อนเป็นในรูปแบบขององค์กร ส่วนหนึ่งเราได้พลังการเรียนรู้จากปฐมอโศก และก็จะมาใช้สถานที่ที่นั่นด้วย ส่วนหนึ่งจะได้รับการอนุเคราะห์จากสถานที่ด้วย อีกส่วนหนึ่งก็จะเป็นโครงการชุมชนเป็นสุขภาคตะวันตก ซึ่งก็จะมีคุณปิยะ พวงดำลี คุณสังเวียน เอกจีน ได้เป็นที่เลียงเสริมหนุนกระบวนการในพื้นที่ด้วยและก็จะมีการขยายเกษตรธรรมชาติ เกษตรประณีต เครือข่ายการเงินและสวัสดิการ เครือข่ายรัฐวิสาหกิจชุมชน เป็นร้านค้าชุมชน และก็มีศูนย์ประสานงานองค์กรเอกชน และก็มีอีกหลาย ๆ ภาคส่วนให้ความร่วมมือในการหนุนเสริม กระบวนการของภาคประชาชน อีกส่วนหนึ่งที่เรายังไม่ได้ก็คือ เรื่องของนักวิชาการ ก็คือ สกว. มหาลัย สถาบันต่าง ๆ ก็จะมีมหาลัยมหิดล ศิลปากร เกษตรศาสตร์กำแพงแสน แล้วก็ส่วนต่าง ๆ หรือแม้แต่มหาลัยหรือราชการในจังหวัดนครปฐม อีกส่วนหนึ่งที่เรารู้จักก็คือนักพัฒนา และก็มีแหล่งงบประมาณที่เราได้รับการเสริมหนุนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ก็จะมีหลายส่วน มีของ สกว. พอช. สสส. LDI และก็มีในส่วนนของ อบจ. อบต. CEO และก็มีกองทุนต่าง ๆ ตลอดจนเรื่องของธนาคารแหล่งทุนที่เป็นธนาคารออมสิน ธกส.ด้วย ซึ่งวันนี้ท่าน ผอ. ธกส. ก็จะมาร่วมเสวนากับเราด้วย อันนี้คือแผนภูมิอันที่ 2 ซึ่งเราคาดว่า จะเป็นเรื่องของแนวการพัฒนา ซึ่งเราคาดว่า หลังจากที่เรามีการวางแผนการสำรวจไปแล้ว เราจะมีทำให้มันไปสู่รูปธรรมมันสามารถเอาแผนที่เราได้จากการเรียนรู้ไปปฏิบัติให้มันเกิดความเป็นจริงได้ ซึ่งจะทำให้การบูรณาการพัฒนาก็เกิดมีศักยภาพของความสนใจด้วย และการพัฒนากลุ่มให้เป็นองค์กรชุมชนเข้มแข็ง และมีกระบวนการต่าง ๆ ที่เราสามารถจะจัดการเรียนรู้ร่วมกันและก็มีปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะโยงไปถึงเรื่องวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจมาถึงระดับชุมชนและครอบครัว และก็ที่สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งจะไปที่เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพชีวิตที่ดีในท้องถิ่นด้วย อันนี้คือการประมวลผลรายรับรายจ่าย ก็จะมีทั้ง 7 อำเภอ 9 ตำบล ซึ่งมีรายรับยอดต่างกัน ทั้ง 7 อำเภอ รายรับ 1,700,000,000 บาท รายจ่าย 1,500,000,000 บาท มียอดคงเหลือจริง ๆ 200,000,000 กว่าล้านบาท ส่วนนี้สินเป็นภาพที่ชัดเจนคือ 1,954,000,000 บาท ซึ่งเป็นหนี้สินที่เราได้มาจากผลสำรวจ เรื่องของค่าใช้จ่ายของ 9 ตำบล จะใช้มากในเรื่องของการบริโภคในเรื่องของความจำเป็นในการใช้ชีวิต 2 เรื่องการศึกษาแล้วก็มีเรื่องของเครื่องคัมหวย เรื่องสุรา เบียร์ เป็นต้น ซึ่งอันนี้เป็นตัวเลขคร่าว ๆ ซึ่งค่าใช้จ่ายตรงนี้เป็นตัวเลขรวม ๆ ก็คือ 998,000,000 บาท ส่วนหนึ่งที่เราได้เห็นจากการสำรวจที่เราดึงมาให้เห็นประเด็นชัด ๆ ก็คือ เรื่องของการเกษตร ซึ่งจะเห็นได้ว่าพื้นที่ของจังหวัดนครปฐม ทั้งจังหวัดเลยที่เห็นได้จากที่เราทำแผน ตั้งแต่ที่เราเคลื่อนไหวกันมา ในงานภาคชุมชนจะเห็นได้ว่า เรื่องของการเกษตรเป็นปัจจัยหลัก หัวใจหลักของจังหวัดนครปฐม ก็คือว่าจะทำเกษตรเยอะและก็มีเรื่องของ การเลี้ยงสัตว์ด้วย จะมีค่าใช้จ่ายที่รวมเป็นตัวเลขจริง ๆ ในเรื่องของ การเกษตรจะมีค่าใช้จ่าย 570,000,000 บาท เป็นค่าอาหารสัตว์ 62,000,000 บาท ซึ่งในบางพื้นที่เลี้ยงกุ้งกิ้งกนิโดนที่เราคุยกัน ก็จะมีเรื่องนี้ เรื่องเกษตรเรื่องของยา 157,000,000 บาท ซึ่งเป็นตัวเลขที่จะเยอะมาก เราทำไปถึงจะลด ละ เลิก เรื่องของสารเคมี แล้วหันมาเป็นเกษตรธรรมชาติ และอยากให้เป็นเกษตรยั่งยืนสามารถเลี้ยงชีพของคนจังหวัดนครปฐมได้ และก็มีของ CEO เรื่องของการส่งออก ซึ่งเป็นหัวใจหลักที่เราคุยกันว่าของเราเป็นเรื่องของเกษตร และการส่งออก ส่วนเรื่องของโครงการที่จะนำเสนอ

อยากจะนำเสนอว่าเป็นส่วนหนึ่งที่เราจะทำแผน ประสานความร่วมมือเชื่อมโยงไป 3 ส่วนคือ ซึ่งเราเห็นได้จากแผนการสำรวจนี้หลัก ๆ เราเห็นจากแผนที่สรุปข้อมูลกันมาก ก็จะมีการสังเคราะห์กัน 3 เรื่อง ที่จะนำเสนอทาง อบต. อบจ. และก็ทาง CEO ด้วย ก็จะมี 3 เรื่อง ก็คือเรื่องของแผนลดปลดหนี้ ซึ่งมีทุนเดิมในพื้นที่ เช่น โรงสีชุมชน องค์การการเงินและสวัสดิการ โรงทำน้ำปลา สุดท้ายก็เรื่องของเกษตร ซึ่งตอนนี้กำลังจะทำเรื่องเพื่อนำเสนอและอันนี้ก็เป็นตัวเลขประกอบการที่เราได้นำเสนอไปครั้งหนึ่งแล้ว ซึ่งก็จะมีทั้ง 9 ตำบล วัดลำโรง ต.สวนป่า ต.ทัพหลวง ต.คลองจินดา ต.บางช้าง ต.คอนข่อย ต.คอนพุทรา ต.บางระกำ และต.คลองโยง ตัวเลขที่เราตั้งไว้อาจจะดูน้อย แต่เราคิดว่าคงได้รับการเชื่อมประสานเป็นอย่างดี ทาง อบต. เขาของบอยู่ประมาณ ล้านกว่าบาท ทาง อบจ. ล้านสาม และทาง CEO อีกประมาณเจ็ดล้านกว่าบาท ซึ่งตรงนี้แค่เราต้องมานั่งคุยกันอีกทีหนึ่ง ขณะนี้ก็จะเป็นเรื่องของการประมวลผลทั้งหมด ส่วนเรื่องของการที่เราจะมาแก้ปัญหาคาความยากจน เรามีหลักคิดอยู่ 3 ส่วน เรื่องของลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาส ซึ่งเราได้เห็นข้อมูลจากที่เราทำแผนว่าจะไปสู่การปฏิบัติได้จริง ก็คือ ต้องทำเป็นขั้นตอน แล้วหาอาชีพเสริมให้กับผู้มีความสนใจเข้าร่วมพวก สย. เป้าหมายของการทำงานที่เราวางเอาไว้ ก็คือว่าสิ่งที่เราได้ การพัฒนาด้านจิตใจรู้วิธีการดำเนินชีวิตร่วมกัน โดยการเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งเอาความต้องการของประชาชน และก็เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อม และการที่ 4 เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การทำงานที่มีความแตกต่างกันไป ผลการเรียนรู้ที่ได้จากการดำเนินอันที่เป็นการประเมินพึ่งตนเอง ว่าในเมื่อเรามีการสำรวจข้อมูล เราสามารถจะพึ่งตนเองในระดับปัจเจกก่อน และก็ครอบคลุมไปสู่สังคมวงกว้าง ในด้านต่างๆ ซึ่งก็จะมีข้อมูลในเอกสารจะมีรายละเอียดของการประมวลข้อมูลและผลการดำเนินงาน และก็จะได้ทราบรายชื่อของผู้มีความสามารถพิเศษ และสามารถติดต่อ ขยายผลในพื้นที่ต่อไปได้ ประการที่ 5 หากท่านใดที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านใด ก็จะมีรับในเบี้ยยังชีพ คนชรา และผู้พิการ ซึ่งจะมีรายชื่ออยู่ตรงนั้น ซึ่งจริงแล้วของนครปฐมจะต้องมีผู้ที่ด้อยโอกาสอีกเยอะ ที่สำคัญอันสุดท้าย คือการเกิดเวทีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้มีการปฏิสัมพันธ์กัน มีความสามัคคีเกิดความรักและเอื้ออาทร ส่วนที่ดิฉันอยากนำเสนอและก็อยากนำเสนอว่า ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจพอเพียง และการพึ่งตนเองได้ มันจะโยงไปเรื่องของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม แล้วก็จะร่วมกันเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ เป็นการแก้ไขปัญหาคาความยากจนอย่างแท้จริง สิ่งหนึ่งที่ดิฉันอยากจะฝากไว้ว่า พวกเราต้องร่วมแรงทุกคนชุมชนเข้มแข็ง สวัสดิ์ค่ะ

คุณมณเฑียร สอดเนื่อง พี่น้องชาวจังหวัดนครปฐมครับ ที่นี้อีกภาคส่วนหนึ่งที่จะเป็นแรงสนับสนุนอย่างสูงให้กับงานภาคประชาชนได้ประสบความสำเร็จ การแก้ไขปัญหาคาความยากจน ท่านที่มีหน้าที่ในการดูแลจังหวัดนครปฐม สำหรับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านได้ให้เกียรติเดินทางมาถึงที่นี่แล้วครับ ขอให้พวกเราปรบมือต้อนรับท่านนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐมท่านพะเยาว์ เนียะแก้ว ก่อนจะเข้าสู่พิธีการปาฐกถาพิเศษ ผมอยากจะขอแนะนำทีมงานจังหวัดนครปฐม แล้วก็ของอำเภอต่าง ๆ ที่ได้ขับเคลื่อนงานแผนแม่บทชุมชนมาจนถึงวันนี้ สามารถสรุปเป็นข้อมูลมานำเสนอต่อองค์กรภาครัฐ ผมจะขอแนะนำเป็นรายบุคคล คณะทำงานจังหวัดทั้งหมดจะประกอบด้วย 28 ท่าน

1. คุณมณฑล ธนะนุทรัพย์ ประธานโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน

2. คุณวิภารัตน์ หมายเหมียง ผู้ประสานงาน
3. คุณปิยะ พวงลำถี
4. คุณสุภลักษณ์ ดีเขาว์
5. คุณมลิวัดณ์ เพชรม่อม
6. นายกณัฐวัฒน์ เนตรจรัสแสง
7. คุณปรีศถกร จันทน์ผา
8. คุณสุณา สร้อยเขียน
9. คุณบุญเต็ม สระจุม
10. คุณกิตติพงษ์ ศิริอัฐเศรษฐ
11. คุณพินิจ ศาสตร์สาระ
12. นายกสมชาย ชันอินทร์งาม
13. คุณธนาลัย คปนิย์
14. คุณวิภาพร สุภักทรานนท์
15. คุณฟากฟ้าหนึ่ง อโศกตระกูล
16. คุณทิวเมฆ นาวาบุญนิชม
17. คุณชาติชาย สิบแสง
18. คุณอรุณี พุทธรักษา
19. คุณสังเวียน เอกจีน
20. คุณพิชัย กัมภีรศาสตร์
21. คุณสุนิย์ เหลือลอยเลิศ
22. อาจารย์ชัชรี นฤทุม
23. อาจารย์เอี่ยม ทองดี
24. อาจารย์บุญมา ป่านประดิษฐ์
25. คุณมณเฑียร สอดเนื่อง

ขอแนะนำทีมงานระดับอำเภอ ทั้ง 7 อำเภอ

คณะทำงานอำเภอเมือง,สามพราน,คอนคาบ,บางเลน,พุทธมณฑล,กำแพงแสน,นครชัยศรี

คุณมณเฑียร ต่อไปผมขอกราบเรียนท่านประธาน ท่านนายอำเภอเมืองนครปฐมของเรา ท่าน
โชคชัย ขอเชิญท่านมากล่าวปาฐกถาพิเศษให้เราได้ฟังกัน ในเรื่องของการฝึกกล้าไตรภาคีเพื่อการพัฒนา
เชิงบูรณาการในการแก้ไขปัญหาความยากจนภาคประชาชน ขอกราบเรียนเชิญท่านนายอำเภอครับ

นายอำเภอโชคชัย กราบสวัสดิ์ทีมคร.สีลาภรณ์ (สกว) ท่านเพียว เนียะแก้ว แจกผู้มีเกียรติทุก
ท่าน จริง ๆ ต้องขอเรียนว่าช่วงนี้ เนื่องจากเวลามันล่งเลบ ช่วงปาฐกถา น่าจะเปลี่ยนเป็นเสวนาน่าจะ

เหมาะสมกว่า ผมขอละลาละลึงท่านพิธีการนิคหนึ่ง ผมขอเชิญท่านดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ขึ้นมาพร้อมกันเลย เราจะได้พูดคุยเสวนากันเลยครับ

คุณมณเฑียร ผมขอเรียนเชิญท่านที่จะเข้าร่วมเสวนาขึ้นบนเวทีเลยครับ เชิญคุณปิยะ เป็นผู้ดำเนินรายการ ในการเสวนาในเรื่องของการเชื่อมโยงประสานนโยบายภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน ก็ขอเชิญคุณปิยะ พวงสำลี เป็นผู้ดำเนินการ เรียนเชิญครับ

คุณปิยะ พวงสำลี สวัสดีครับผมปิยะ พวงสำลี คงมีการปรับรายการ ตั้งแต่เช้าสักกนิคนะครับ ก่อนที่จะเสวนา เรียนเชิญท่านพะเยาว์ เนียะแก้ว นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กล่าวต้อนรับและก็กล่าวเปิดการสัมมนาสักเล็กน้อย เชิญครับ

ท่านพะเยาว์ เนียะแก้ว กราบเรียนท่าน ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ท่านนายอำเภอโชคชัย และทุกท่านที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาทุกท่าน ผมรู้สึกดีใจและเป็นเกียรติ ที่ได้มาเข้าร่วมในงานเวทีสาธารณะระดับจังหวัด การวางยุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐม ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน ซึ่งผมเองไม่ค่อยมีโอกาสร่วมเสวนากับคณะทำงานชุดนี้ เพราะมีทีมที่ทางจังหวัดได้มอบหมายให้ดำเนินการในส่วนหนึ่ง คือในส่วนของการบริหารจังหวัด เราได้ดำเนินการเรื่องสนับสนุนเรื่องอาชีพ ได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณในเรื่องของอาชีพ ทุกกลุ่มใน 7 อำเภอ ที่เขาขอมาจะมีการซื้อวัสดุอุปกรณ์ หรือว่าเงิน และทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ได้ร่วมวางยุทธศาสตร์กับทางจังหวัด ในเรื่องอาหารปลอดภัย สินค้าเกษตรหรือสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ พวกเราควรช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไรให้การวางยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนสัมฤทธิ์ผล ทุกฝ่ายต้องรวมพลัง และในอีกส่วนหนึ่งก็คือผู้ที่ไม่นำพา ผู้ที่จะขับเคลื่อน ที่ปรึกษาของผู้ที่ดำเนินการอยู่ในขณะนี้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย เปรียบเหมือนว่าข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดนครปฐม งบประมาณมี 4-500 ล้านบาท ถ้าจัดสรรแยกส่วนแล้ว มีค่าเงินเดือนค่าตอบแทน ค่าวัสดุใช้สอย ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ปีหนึ่ง 90 ล้านบาท แต่ในส่วนของท่านภาคราชการ ในเรื่องของการปราบปรามยาเสพติด ปีหนึ่งเป็นล้านบาท ปีนี้ตั้งเป็น 9,850,000 บาท ให้กับจังหวัด ในส่วนของการบริหาร เราได้จัดสรรในปีหน้าประมาณ 100,000,000 บาท ทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ ตำรวจ สถานศึกษา และด้านการส่งเสริมอาชีพ ที่เหลือก็คือโครงสร้างพื้นฐานอาชีพ เราพยายามที่จะทำอย่างไรให้เศรษฐกิจ สังคมการเมือง พยายามจะทำให้ครบองค์ประกอบที่เคยมอบนโยบายให้กับพี่น้องประชาชน คือช่วยเรื่องการศึกษา 2 คือเรื่องการพัฒนาอาชีพ ทางผมยินดีที่จะสนับสนุนงบประมาณ เพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน เราคิดเสมอว่าอะไรที่ทำแล้วประชาชน สุขสบาย เราก็ยินดีที่จะช่วยเหลือ ผู้ที่ดำเนินการเรื่องนี้เพื่อที่จะทำให้ชาวบ้านมีอาชีพ และลดรายจ่ายของชาวบ้านเองได้ ทำอย่างไรให้ครอบครัวของเขามีความสุข ตามแนวทฤษฎีของพระเจ้าอยู่หัว ผมขอชื่นชมนักวิชาการท่าน ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย นายอำเภอโชคชัย และคณะผู้ที่ดำเนินงาน นายกอบต.ทุกท่าน ฝ่ายปกครอง ที่ได้มาร่วมกัน แก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน ทำอย่างไรให้ปัญหาความยากจนในจังหวัดนครปฐม สำเร็จ ทำอย่างไรให้ประชาชนใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น สิ่งหนึ่งผมอยากจะบอกว่าผมพร้อมที่จะสนับสนุนงบประมาณ ฉะนั้น ผมขอเปิดการสัมมนาเวทีสาธารณะ การต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาความยากจน ภาคประชาชน สวัสดีครับ

คุณปิยะ พวงคำลี ผมนขอแนะนำผู้เข้าร่วมเสวนาในครั้งนี้ครับ และหัวข้อในการเสวนาครั้งนี้เป็นการเชื่อมประสานนโยบายรัฐกับประชาชนเพื่อแก้ความยากจน ผมนขอเรียนแนะนำเพิ่มเติมนิดหนึ่ง ในการเสวนาบนเวทีจะชวนพูดคุยในเรื่องนี้ ส่วนสมาชิกที่อยู่ในที่นี้ ถ้ามีข้อสงสัย ก็สามารถส่งจดหมายน้อยมาถาม หรือไม่ตอนท้ายเราจะมีไทม์ไว้สำหรับให้ทุกท่านถามข้อสงสัยได้ อยากให้เป็นการมีส่วนร่วม ผมนขอแนะนำผู้เข้าร่วมเสวนา ผมนขอแนะนำคนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐท่านนายอำเภอโชคชัย นนโยบายรัฐท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดท่านเพียว เนียะแก้ว ในส่วนของการประสานก็ต้องมีนักวิชาการจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ศกว. ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย วันนี้เรามาคุยภาพรวมใหญ่ของจังหวัด ขอเรียนเชิญตัวแทนภาคประชาชนในท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น นายกสมชาย ชันอินทร์งาม และหลังจากที่คุยกันรอบหนึ่งคนละ 7-8 นาที ในแต่ละท่าน รอบที่สาม ค่อยมาสรุปจบ ตอนนี้เวลาเราจะสานความร่วมมือนโยบายรัฐกับประชาชน ผมนคิดว่ามันเป็นเหมือนกับการจัดเชื่อมโยงผมนคิดว่าต้องมีแม่สื่อ ในนโยบายการแก้ความยากจน โดยเฉพาะในนครปฐมมีแม่สื่อท่านหนึ่งเป็นนักวิชาการ ผมนขอเรียนเชิญท่าน ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ครับ

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย กราบสวัสดิ์ค่ะ หลายท่านในที่นี้คงได้เจอกันเมื่อ 2-3 วันก่อน และอีกหลายท่านคงเพิ่งเจอกันครั้งนี้เป็นครั้งแรก ก็ขอแสดงความชื่นชม ก็กระซิบบอกท่านนายอำเภอว่า คนนครปฐมนี้โหดคินะ คนมีฐานของความรู้ ความคิดค่อนข้างสูงอยู่แล้ว ขอเริ่มต้นการนำเรื่องที่บางท่านอาจจะยังไม่ได้รับทราบเท่าไร เมื่อวันพุธที่แล้วได้มีการจัดงาน ท่านรองผู้อำนวยการศูนย์การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน ศตจ. ท่านวันนอร์ ได้มาดูงานที่นครปฐม เรียนได้เลยว่าท่านประทับใจมาก ขนาดว่าท่านอยู่ในช่วงถือศีลอด ซึ่งท่านทำไม่ได้แม้กระทั่งดื่มน้ำ กลืนน้ำลาย กินข้าวก็ไม่ได้กินจนกว่าพระอาทิตย์จะตก ที่แรกคิดว่าท่านจะไปดูได้แค่ที่บางเลน แต่ท่านยังอุตสาหะไปดูต่อที่ดอนข่อยและขอลากลับตอนช่วงพักกินข้าว เพราะท่านต้องไปเตรียมเดินทางไปต่างประเทศ ท่านก็ประทับใจมาก และท่านก็มากระซิบบอกดิฉันว่าให้จัดใหม่ แล้วท่านจะเอาเรื่องนี้ไปคุยที่ ศตจ.ชาติ ท่านเห็นว่ามีมองการแก้ปัญหาความยากจนแล้ว ถ้ามองจากภาพใหญ่ แปลกกว่าคนที่จดทะเบียน ท่านก็นึกไม่ออกว่าจะแก้ยังไง แต่พอมาเห็นตัวอย่างที่นครปฐมทำยังไง ท่านก็เริ่มมองเห็นทางออก แล้วทางออกอันนี้ก็มีความเป็นไปได้ที่สูงมาก ที่จะใช้ตัวแบบการทำงานของพวกเราตนเองของนครปฐม เป็นตัวอย่าง เพราะฉะนั้นถ้าเตรียมขยายได้ รับข่าวเรื่องดูตำบลข้างๆ ไว้ได้เลย ดิฉันคิดว่ามีโอกาที่จะทำงานร่วมกัน ที่จะทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน และอีกอันหนึ่งดิฉันคิดว่าภาพเมื่อ 2-3 วันก่อนมันสะท้อนภาพที่ชัดเจน มันทำให้ท่านรู้สึกได้ ท่านจะรู้สึกว่าการแก้ปัญหาความยากจน ทำไม่ได้โดยฝ่ายรัฐฝ่ายเดียว เวลานโยบายรัฐบาลออกมาว่าจะแก้ปัญหาความยากจน รัฐบาลสั่งได้ เฉพาะมือไม้ของรัฐบาล นั่นก็คือราชการ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคส่วนท้องถิ่น ส่วนท้องถิ่นอาจจะสั่งไม่ได้มากนัก แต่สั่งภาคประชาชนสั่งไม่ได้ สั่งภาคเอกชนสั่งไม่ได้ แต่ตัวอย่างที่ทำให้เห็น 2 - 3 วันก่อน มันเห็นว่าการดำเนินงานระดับนี้อาศัยภาครัฐมันไม่สามารถเดินมาได้ถึงขนาดนี้ เก็บข้อมูลเป็นหลักฐาน ท่านประทับใจมากกับข้อมูลที่คุณวิภาวรัตน์นำเสนอ ท่านนั่งงอไปเลย เก็บข้อมูลได้ขนาดนี้เลยหรอ รู้ค่าใช้จ่ายเพื่อส่งลูกไปเรียนเท่าไร กินดื่ม ค่าเล่นหอย ซื้อมือ ซื้อยา ซื้ออาหารสัตว์มาก

น้อยเท่าไร' แล้วก็มองเห็นได้ชัดเจนว่าภาคประชาชนก็อาศัยแกน ในฐานะว่าองค์กรพัฒนาชุมชน ดิฉันต้องขอโทษแทนคุณจิราด้วยที่มาไม่ได้เพราะติดทำเรื่องเสนอคณะกรรมการนโยบายชุดใหม่ ภาคประชาชนเองเราต้องการเพิ่มสถานภาพในการที่จะเจรจากับภาครัฐสูงขึ้น เพราะยังนับวันคนที่มีความรู้ในจะเห็นได้เลย ยกตัวอย่างนครปฐม ถ้าในอีสานวัฒนธรรมจะเป็นอีกอย่างหนึ่ง การที่จะถูกขึ้นเจรจากู้กันแบบคนเสมอกันอย่างภาครัฐ ก็ยังไม่ดีเท่าไร' แล้วก็ภาควิชาการที่จะต้องมาเสริมมาเติมเรื่องข้อมูล ในเรื่องของการวิเคราะห์ในของตัวเล็กรั่ว ๆ เอาเป็นว่าเราลองมาเดินด้วยกันซิ 'ไม่รู้จะไปได้สักเท่าไรตอนแรกก็ไม่ได้คิดอะไร เดินไปมันจะเป็นยังไงนะ แต่พอเดินไปแล้วมันกลับดีวันดีคืน แล้วก็เกิดการเรียนรู้มากขึ้นเยอะ และตัวดิฉันเองก็สนุกกับโครงการนี้ ตอนต้น ๆ ตอนที่เราร่วมงานตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 3-4 เดือนก็ยังไม่ว่าสักทีเลยพูดกับคุณเบญจมาศว่าถ้าเขาไม่ให้เราทำก็ไม่เป็นไรนะ การทำงานร่วมกัน 3 ฝ่าย ถ้าเล่ากันจริง ๆ ดิฉันมองว่าทางฝ่ายวิชาการ สกว. ก็ได้คุยร่วมกันว่า เราจะเดินกันยังไง ไม่นั่งส่งไม้สอง ก็คือภาคประชาชน และช่วงที่กำลังทำอยู่นี้ไม่ได้อยู่ในมือภาคประชาชน คือ เริ่มคุยกันเอง เก็บข้อมูลกันเอง วิเคราะห์กันเอง เริ่มจะส่งไปสู่วีซี 3 ก็คือการทำงานร่วมกับภาครัฐ การเก็บข้อมูลวันนี้มันทำให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เราเริ่มตระหนักถึงข้อมูล คือการพึ่งตัวเอง อะไรที่พอลดได้เราก็ควรจะลดลง มันจะไปตรงกับการใช้ชีวิตแบบพอเพียง หรือที่เราเรียกว่าเศรษฐกิจแบบพอเพียง รายจ่ายส่วนมากจะเป็นในเรื่องของอาหารสัตว์ เราทำไม่ถึงไม่มารวมตัวกันผลิตอาหารสัตว์ใช้กันเอง มันจะได้เป็นการลดค่าใช้จ่าย มาช่วยกันคิดว่าทำไงให้รายได้ของเราจะมากกว่ารายจ่าย ส่วนที่สอง การสนับสนุนภายนอก เราจะต้องมีการสนับสนุนจากภายนอก ทั้งองค์กรปกครองท้องถิ่น ทั้งส่วนจังหวัดเข้ามาช่วยด้วย ถ้าเราคิดจะทำงานใหญ่ เราต้องอาศัยความเข้าใจ ใจกว้าง ต้องอาศัยการยอมรับซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจะขอรับการแตกต่าง

คุณปิยะ พวงคำดี ขอบคุณท่านดร.สิลาภรณ์ ผมขอเชื่อมโยงอย่างนี้ครับ อาจารย์ต้องการบอกว่าสถานการณ์การแก้ปัญหาความยากจนทำคนเดียวทำไม่ได้ คงต้องประสานเชื่อมโยงทั้ง 3 ฝ่าย ภาครัฐ วิชาการ และหน่วยราชการที่จะมาทำร่วมกัน การทำงานร่วมกันการเจรจาต่อรองเป็นเรื่องที่สำคัญ ภาคประชาชนมีอย่างเดียวที่เป็นพลัง คือข้อมูลที่เป็นจริง ของคนในชุมชนเพื่อเป็นพลังในการต่อรองกับส่วนต่าง ๆ ผมขอเรียนเชิญท่านเพชร เนียะแก้ว ให้ท่านมองภาพว่าถ้าจะไปโยง อบจ. มันมีทิศทางในการเชื่อมโยงยังไงบ้าง และ อบจ. มียุทธศาสตร์อย่างไรบ้าง มีช่องทางอย่างไรบ้าง เรียนเชิญครับ

ท่านเพชร เนียะแก้ว สวัสดีครับ การเสวนาครั้งนี้ก็ถือว่าเป็นนิมิตหมายอันดี ผมได้รับเกียรติให้มากแล้วเปิดงานแต่ผมไม่รู้ว่ามีใครเสวนาด้วย ในตัวผมเองตอนนี้ไม่มีข้อมูล แต่สิ่งที่ผมมีคือหัวใจ ส่วนในเรื่องของการประสาน เรายินดีที่จะช่วยท่าน ท่านมีความต้องการในเรื่องใด ท่านต้องอยากให้ทางเราช่วยเหลือเรื่องอะไรบ้าง เราก็มานั่งคุยกันว่าความจริงมันคืออะไร หาทิศทางว่าเราคือใครในเรื่องอะไร แล้วก็เขียนโครงการเสนอ ส่วนทางอบจ. ผมยินดีที่จะเป็นแม่งานให้ แต่สิ่งหนึ่งที่เราไม่เคยรู้เลยว่ามีการกระบวนการทีมงาน ในส่วนงานของผม ผมให้ความช่วยเหลือชาวบ้านอยู่แล้ว จุดไหนที่ประชาชนต้องการแล้วเราช่วยเหลือตรงนั้น อะไรที่ทำแล้วเกิดประโยชน์ต่อประชาชนเรายินดี ผมอยากให้มาคุยกัน ให้เสนอผมมาว่า

จะทำอะไรให้สามารถเกิดประโยชน์สูงสุด นั่นคือจุดมุ่งหมายของเรา ท้ายสุดอะไรที่ประชาชนเดือนร้อนเรายินดีช่วยเหลือเต็มที่ผมขอให้งานนี้ประสบความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ ขอบคุณ

คุณปิยะ ขอบคุณท่านพเยาว์มากนะครับ พอดีท่านติดภารกิจท่านจึงอยู่ต่อไม่ได้ วันนี้ท่านพูดได้ชัด เปิดใจ และมีการบอกว่าจะนัดคุยกันอีกทีเพื่อจะให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ผมขอเชิญคุณวิภารัตน์มอบของที่ระลึกและพุทธสาส์นให้ท่านนายกด้วยนะครับ ผมขอดำเนินการต่อเลยนะครับ วันนี้ทางส่วนราชการผมขอเรียนถามท่านนายกอาเภอว่ามีทิศทางอย่างไรครับ เชิญครับ

นายกอำเภอโชคชัย เรียนท่านผู้เข้าร่วมเสวนาทุกท่านนะครับ การทำงานร่วมกัน วัฒนธรรมจะยึดติดกับสมัยก่อน คือทำอะไรต้องเชื่อผู้นำ พอเปลี่ยนผู้นำที่ อะไรก็ต้องเปลี่ยนหมด แต่ชาวบ้านสมัยนี้ไม่เหมือนเมื่อก่อน เขามีความคิดเป็นของตัวเอง เชื่อมั่นตัวเอง ผมเห็นด้วยกับการทำงานร่วมกันที่มีภาครัฐเข้ามาช่วย ราชการเข้ามาช่วย แต่ข้อมูลที่ได้มาเป็นจริงแค่ไหน แล้วพวกคุณต้องการให้พวกเราส่วนราชการช่วยเหลือเรื่องอะไร ให้ชาวบ้านเป็นตัวชี้ข้อมูลต่าง ๆ อยู่ที่ชาวบ้านและวันนี้ถ้าทางชาวบ้านสะท้อนความเป็นจริงออกมาไม่ต้องกลัว แล้วทางราชการยินดีที่จะช่วยท่านได้รวมทั้งเรื่องของงบประมาณเราเต็มใจที่จะช่วยเหลือ ก็ขอบใจกันก่อนนะครับ

คุณปิยะ พวงลำติ ภาคประชาชนมั่นใจขึ้นเยอะเลย ท่านเปิดถึงความใจกว้าง วันนี้ท่านโยงเกี่ยวกับเรื่องของข้อมูลของชาวบ้านผมขอโยงไปที่ตัวแทนผู้นำชาวบ้านเลยนะครับท่านนายกสมชาย ว่ามันมีความยากง่ายยังไงเกี่ยวกับการสะท้อนของข้อมูล

นายกสมชาย ชั้นอินทร์งาม สวัสดีครับท่านผู้เข้าร่วมเสวนาทุกท่าน วันนี้โชคดีมาก อำเภอเมืองได้นายอำเภอโชคชัย ท่านลงมาสู่ภาคประชาชนได้อย่างรวดเร็ว บางอำเภอยังไม่ได้ขนาดนี้ ผมขอบอกท่านว่า ภาคประชาชนเป็นภาคใหญ่ถ้าจะให้ปรับไม่ได้แล้ว ทุกวันนี้เขาปรับเพื่อความอยู่รอด เพื่อความอยู่ดีกินดี ผมอยากให้ข้าราชการปรับตัวเข้าหาภาคประชาชน ผมเองเคยรับราชการมา เคยเป็นกำนัน เป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นนักการเมืองท้องถิ่น ผมเกิดมาด้วยตัวผมเอง ทุกท่านในที่นี้รู้จักผมดีเพราะผมโค่นมาเยอะ กว่าจะมาเป็นนายก อบต. แต่วันนี้ผมมาในส่วนของภาคประชาชน เป็นตัวแทนที่มาเข้าร่วมสัมมนาในวันนี้ครับ ภาคประชาชนของพวกเราพยายามทำทุกอย่างเพื่อแก้ปัญหาความยากจน วันนี้ภาคประชาชนทำแล้วคือเรื่องข้อมูล ส่วนข้อมูลที่ภาคราชการทำผมก็ยอมรับว่าเคยเข้าไปร่วมทำกับภาครัฐทะเบียน สข. ต่าง ๆ ความเร่งรีบเก็บข้อมูลตรงนั้นมาทำให้ข้อมูลตรงนั้นไม่ชัดเจน แต่วันนี้เรามีภาคประชาชนกลุ่มหนึ่งของจังหวัดนครปฐม ลงไปเก็บข้อมูลใหม่ที่ชัดเจน เมื่อข้อมูลตรงนี้ชัดเจนเป้าหมายการแก้ปัญหาคความยากจนก็เริ่มมองเห็นความชัดเจนยิ่งขึ้น แล้วเราก็ก็นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์กัน แล้วก็มาสรุปกันว่าชาวบ้าน เขาอยากจนเพราะอะไร อย่างแรกที่เรเห็นคือเกิดจากตัวเอง หลาย ๆ คนไม่รู้ว่าการทำบัญชีครัวเรือนของ ธกส. มันเป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตของเรา แต่วันนี้ภาคประชาชนเราได้ทำแล้ว อย่างของเราท่านนายกอาเภอก็ยินดีที่จะช่วย ผมอยากให้ทุกฝ่ายมาร่วมมือกันหลาย ๆ ฝ่าย และช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลและความต้องการของประชาชน ปัญหาจะแก้ได้ ฉะนั้นการดำเนินการวันนี้เราโชคดีที่ทุกคนร่วมมือกันทำก็ลุล่วงไปด้วยดี ผมอยากให้สกว.ลงมาช่วยประสานงานระหว่างภาคราชการและภาคประชาชนขับเคลื่อนงานไปด้วยกันได้ สรุป

แล้วข้อมูลต่าง ๆ ที่เราเองมานำเสนอให้ท่านวันนอร์ดู ท่านตกใจว่าภาคราชการไม่เคยเอาข้อมูลมาให้ท่านดูอย่างนี้เลย ผมสรุปสั้น ๆ ว่า ราชการต้องเป็นพี่เลี้ยงใหญ่ สกว.เป็นพี่เลี้ยงกลางมาช่วยภาคประชาชน ผมเชื่อว่าอีกไม่กี่ปีเราสามารถที่จะแก้ปัญหาความยากจนได้ ครับ

คุณปิยะ นายกให้ภาพชัดมาก เวลาเราไปเก็บข้อมูลสภาพปัญหามันยากเหมือนกัน วันนี้ทุกคนย้ำเรื่องข้อมูล เพราะมันจะเป็นตัวเชื่อมประสานกับคนอื่นได้ ฉะนั้นข้อมูลนั้นจะต้องชัด ผมขอโยกกลับมาที่ ดร.สีลาภรณ์ ถ้ามันเป็นต้นแบบแล้ว เราจะขยายในเชิงพื้นที่อย่างไร

ดร.สีลาภรณ์ ถ้าจะขยายในเชิงพื้นที่ พุดง่าย ๆ ในพื้นที่นาร่อง 9 ตำบลพื้นที่ที่ยังไม่ได้วิเคราะห์ข้อมูลเลย วันนี้เรียกว่าแนวกว้างแนวขยายในเชิงลึก กับพื้นที่ที่เก็บข้อมูลว่าเป็นอย่างไร อยากเรียนว่าคิดว่าน่าจะเน้นเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลการเห็นข้อมูลเชิงภาพรวมมันมีพลังมาก คนดูและตำบลก็ต้องมองว่ารายจ่ายมากขนาดนี้ ถ้าเราลองวิเคราะห์ลึกมากขึ้น มันทำให้เราเห็นจำแนกแยกข้อมูลออกมาได้ ถ้ามองแนวลึกก็จะเน้นไปในเรื่องของข้อมูลมากขึ้น วิเคราะห์ออกมาชี้ตัวสาเหตุของปัญหา อย่างเห็นตัวเลขหนึ่งแล้วรู้สึกปวดหัวมันมีสาเหตุของการปวดหัวหลายอย่าง พระพุทธเจ้าตรัสว่าธรรมะทั้งหลายเราจะดับต้องดับที่เหตุ ไม่ใช่ดับที่อาการ อย่างเรื่องหนึ่งคิดันมองว่ารัฐบาลจะแก้ยังไง มีแต่คนขอประนอมหนี้ อันนั้นเป็นแค่การบรรเทาไม่ใช่การแก้ ถ้าเราจะแก้เราต้องไปดูที่สาเหตุ ถึงจะแก้ได้ อย่างที่เราเขียนโครงการขึ้นไปเพื่อที่จะขอเงินจากเขา รัฐบาลก็จะไม่คุ้นที่จะให้กับคนอื่นที่ไม่ใช่รัฐด้วยกัน เขาจึงไม่กล้าให้งบเรา ถ้าให้เงินกับผู้ทำโครงการก็จะต้องมีการทำเป็นสัญญาจ้าง พอเรารู้ว่าเขามีข้อจำกัด เราก็มานั่งคุยกัน วันนี้เป็นการขยายสำหรับพื้นที่นาร่อง สำหรับการขยายในแนวกว้าง เฉพาะพื้นที่ที่เราทำไปแล้วมันเริ่มจะสว่างมากขึ้นในแนวกว้างมันไม่มีอะไรดีไปกว่าการทำพื้นที่ให้แน่น ระวังเรื่องการดูงานไว้บ้าง เพราะอาจจะมีการลงมาดูงานอีก เราต้องนึกถึงแนวกว้างด้วย ไม่แน่นครบปฐมอาจจะเป็นจังหวัดแรกที่แก้ไขปัญหาความยากจนได้เป็นจังหวัดแรก คิดว่ายังไงก็เชียร์ครบปฐมค่ะ

คุณปิยะ ผมอยากฝากท่านที่มาร่วมวันนี้ 9 ตำบล ถ้าจะทำเชิงลึก จะทำยังไง ข้อมูลไปแก้เรื่องความยากจนได้อย่างไร ผมคิดว่าสิ่งที่สำคัญเราต้องทำให้มันคุ้น ที่ ดร.สีลาภรณ์พูดว่าการขอของบของราชการมันจะต้องมีอยากให้ท่านนายอำเภอช่วยพูดให้พวกเราฟังว่าท่านทำยังไง ขอเรียนเชิญครับ

นายอำเภอโชคชัย จริง ๆ ที่ ดร.สีลาภรณ์พูดเมื่อกี้ พูดถึงเรื่องงบประมาณของภาครัฐบาล ราชการตั้งงบประมาณจะต้องมีการคุมแน่นนอน เพราะจะต้องสันนิษฐานว่าเอาเงินไปทำอะไร โกงแฉ่ ถ้าอยู่ดี ๆ ภาคประชาชนมาของบผมให้เขา ก็มีคนคิดแล้วว่าเอาไปทำอะไร ท่านต้องเข้าใจว่าภาครัฐต้องมีความถูกต้องตามกฎหมาย ผมอยากให้เอาเรื่องของยุทธศาสตร์จังหวัดมาเขียนโยงให้มันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์เราก็สามารถที่จะให้งบได้ครับ

คุณปิยะ ใครมีอะไรเพิ่มเติมมั๊ยครับ

นายกสมชาย เรื่องทะเบียน สข. อย่างที่อำเภอผมมีมาลงกันเยอะ แต่วันนี้เรามีข้อมูลใหม่คือรู้ว่าใครต้องการอะไร ผมอยากฝากนายอำเภอว่าให้ลงมาช่วยดูเรื่องคาราวานแก็งัน ผมอยากให้ อบต. ลงมาทำ

รัฐบาลตั้งใจจะแก้ไขปัญหาคความยากจน พวกเราต้องร่วมมือกันทั้งภาครัฐและภาคประชาชนถึงจะแก้ไขปัญหาคความยากจนได้จริง

ดร.สีลาภรณ์ เรื่องของการให้โอกาสกับภาคประชาชนไม่ว่าจะเป็นโครงการ SML กองทุนหมู่บ้าน ถ้าประชาชนสามารถเสนอโครงการเองได้ โอกาสที่จะพัฒนาจะแก้ปัญหาคของตนเอง โอกาสที่จะเรียนรู้ไม่ค่อยได้พูด บัญชีครัวเรือนของจังหวัดนครปฐมต้องฝากนายอำเภอโซคชัย เรื่องการจดทะเบียน สย. ถ้าหากว่าเป็นไปได้ความเป็นต้นแบบของเรา ในส่วนของการทำราชการถ้ามันมีมิตินี้มันจะชัดเจนมากขึ้นเรื่อย ๆ นครปฐมการเป็นต้นแบบให้มันเป็นจริง สร้างการพัฒนาการมีข้อมูลแล้วเราจะมีพลังในการก้าวเดินไปข้างหน้า

คุณปิยะ จากที่เราได้เสวนากันในวันนี้จาก 3 ฝ่ายที่เราได้พัฒนาร่วมกัน หัวใจอยู่ที่การสร้าง ความมั่นใจให้กัน ในวันนี้มีการสร้างความมั่นใจให้กันคือ 1 จูนความคิดร่วมกัน 2 ต้องมีข้อมูลมาเชื่อมโยงกัน 3 ต้องมีเวทีมาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดกัน ผมขอจบการเสวนาช่วงเช้าไว้เพียงเท่านี้ครับ

ช่วงเสวนาภาคบ่าย

“การเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาคความยากจนได้อย่างไร โดยกระบวนการภาคประชาชน

คุณปิยะ พวงสำลี หัวข้อเสวนาจะมีชื่อเรียกว่าการเรียนรู้แก้ปัญหาคความยากจนได้อย่างไร วันนี้วิทยากรที่นั่งอยู่ตรงนี้คุ้นหน้ากันดีเป็นคนที่สร้างการเรียนรู้เพื่อไปแก้ปัญหาคความยากจนได้ในระดับหนึ่ง ที่นี้เวลาท่านพูดคุยให้เราฟังเราสงสัยอะไรผมอยากให้เราเขียนจดหมายน้อยขึ้นมา แล้วบางคนไม่ชอบจดหมายน้อยก็ไปตรงไมค์ เรามีจัดไว้ให้ ผมขอแนะนำวิทยากร บางคนเขาก็เรียกว่าปฏิบัติกร คือคนที่ทำจริง ทำเห็นผลแล้วก็มาเล่าให้พวกเราฟัง ท่านแรกจะมาคุยเรื่องการเรียนให้เราฟังจะมาคุยเรื่องทำบัญชีระดับครัวเรือนแก้ปัญหาคความยากจนได้อย่างไร ท่านเป็นผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตร คุณประวิทย์ เพ่งรุ่งเรืองวงษ์ ตอนนี้ ธกส. เปลี่ยนจากเสื้อสีแดงเป็นสีเขียวแล้ว อีกท่านหนึ่งเป็นข้าราชการบำนาญแล้วก็ได้สร้างการเรียนรู้ในบ้านตัวเอง ท่านใช้กระบวนการแผนชุมชนแล้วก็สร้างการเรียนรู้ การเรียนรู้ไปสร้างการแก้ปัญหาคความยากจนให้กับคนที่ตำบลคลองจินดา หมู่บ้านของท่านได้อย่างไร ขอแนะนำ อาจารย์พิชัย คัมภีร์ศาสตร์ อีก 3 ท่าน ท่านนี้อาชีพเดิมขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง วันนี้ตอนแรกผมจะให้ท่านใส่เสื้อวินมอเตอร์ไซด์มาแต่กลัวขามจะไม่ให้เข้าเสวนา ชีวิตท่านโลดโผนเหมือนหนังจีน ผ่านร้อนผ่านหนาวมาเยอะแล้วก็ได้มาสร้างกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง สร้างการเรียนรู้ให้กับหมู่บ้านตัวเองได้ระดับหนึ่ง และก็มีกิจกรรมหลากหลายมาก เต็มต้องคุยกับท่านไม่ว่าจะเป็นร้านค้าชุมชน เรื่องระบบสวัสดิการ คุณสุกฤษณ์ ดีขาว อีกท่านเดียวฟังสิลา สีลาธนะ และที่หนักหน่วงเหมาะแก่การเรียนรู้ในช่วงบ่าย ๆ ถ้าเรื่องต้นไม้ต้นไม้อ้อพูดได้ เจอพี่เขาจะเรียกคนคนนี้ว่าพี่เลนนะครับ เพราะแจะรู้เรื่องต้นไม้ดีและก็เป็นการเรียนรู้จริง ๆ เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติของต้นไม้ ธรรมชาติของพืชพรรณ ท่านจะมาให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรยั่งยืน คุณปรดกร จันทน์ผา อีกคนน้องใหม่ไฟแรงเวลานำเสนอเขาจะบอกให้น่าเสนอเขาเป็นคนรูปหล่อ มีความรู้เรื่องการจัดตั้งองค์การการเงินของชุมชน การเงินที่ไม่มีดอกเบี้ยแต่มีค่าบำรุงเป็นยังงั้น มันไปตอบเรื่องการพึ่งตนเองด้านการเงินว่ามันไปทำให้เกิดสวัสดิการในชุมชนได้ยังงั้น คุณสังเวียน เอกจีน วันนี้ผมอยากให้เป็นการคุยกัน แต่คน 400 คนจะคุย

กันได้ต้องมีเครื่องมือเครื่องมือช่วย ผมจะให้แต่ละท่านพูดกันคนละ 2 รอบ ส่วนรอบสุดท้ายให้เป็นการเก็บเล็กเก็บน้อยทั้งท้าย ผมว่าการเรียนรู้ไม่ใช่การลอกแบบ คงต้องมีการถามเพื่อไปประยุกต์ใช้ ผมขอเริ่มที่กระบวนการเรียนรู้ในเรื่องหลัก ๆ ก่อน บางคนเขาบอกว่าข้อมูลคืออำนาจ ข้อมูลทำให้เราเกิดปัญญา เมื่อเข้านี้จะมีคนพูดเรื่องข้อมูลเยอะมาก วันนี้การใช้ประโยชน์ของข้อมูลครัวเรือนหรือเรียกว่าทำบัญชีครัวเรือนแล้วมันแก้จนได้อย่างไร เรียนเชิญท่าน ผอ.ธกส.ครับ

คุณประวิทย์ เฟ่งรุ่งเรืองวงษ์ สวัสดิ์ศรีรับพี่น้องชาวจังหวัดนครปฐมและคณะผู้จัดทำภาคประชาชนทุกท่าน ก็ยินดีมากที่ได้รับเชิญมาร่วมเสวนาในเวทีนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของผมเองนั้น อาจจะกราบเรียนกับท่านทั้งหลายว่าแท้จริงแล้วผมก็อยู่ใกล้ๆ กับท่านมาตลอดเพราะว่าเป็นคนนครปฐม อำเภอบางเลน แต่ว่าจะไปทำงานที่ต่างจังหวัดหลายแห่ง ที่สุดก็กลับมาอยู่ที่บ้านเรา เพราะฉะนั้นจะเป็นเรื่องที่น่ายินดีมากที่คุณปิยะได้เชิญผมมาร่วมในครั้งนี้ก็ถือว่าได้มีโอกาสมาพบญาติพี่น้องและก็ได้มาถ่ายทอดหรือเรียนรู้ร่วมกัน อยากจะกราบเรียนกับท่านทั้งหลายว่าในบทบาทหน้าที่ ที่ผมทำอยู่ทุกวันนี้ก็คือในฐานะพนักงานของ ธกส. คนหนึ่งซึ่งมีหน้าที่สนับสนุนการให้สินเชื่อส่งเสริมอาชีพเกษตรกรไปลงทุนเพื่อเสริมสร้างรายได้งานนั้นเป็นหน้าที่หลัก อีกอันหนึ่งก็คือนอกจากการส่งเสริมทางสินเชื่อแล้วก็ส่งเสริมให้มีการออมเงินเพื่อให้ครอบครัวมีเงินเก็บออม ไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็นคือในด้านของบริการเงินฝาก เพราะฉะนั้นในบทบาททั้ง 2 หน้าที่นี้ซึ่งเกี่ยวข้องกับพี่น้องประชาชน ซึ่งท่านเป็นอาชีพภาคการเกษตรแล้วก็ถือว่าเป็นคนส่วนใหญ่ เพราะในจังหวัดนครปฐมของเราที่ประมาณ 60-70% ก็เป็นภาคเกษตร อยากจะเรียนว่า ธกส. นอกจากจะให้สินเชื่อมาโดยตลอดแล้ว ถ้าพวกเราติดตามข่าวสารในปัจจุบันก็จะเห็นว่าถ้าดูทางทีวี ธกส. ให้มากกว่าสินเชื่อ ฟังดูแล้วถ้าไม่เห็นภาพก็จะนึกไม่ออก เพราะคำว่าให้มากกว่าสินเชื่อนั้นก็คือการให้ความรู้ในเรื่องของการประกอบอาชีพด้วย ไม่ใช่ให้เงินอย่างเดียว การให้ความรู้ในเรื่องของการตลาดผลิตผลทางการเกษตรและที่เห็นชัด ๆ ในขณะนี้คือให้ความรู้ในเรื่องของการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย อย่างที่คุณปิยะพูดเมื่อกี้ ธกส. เรียกให้ชัดเจนขึ้นให้เข้าใจง่ายขึ้นโดยใช้คำว่าบัญชีครัวเรือน ฟังดูแล้วแปลก ๆ แต่ความจริงแล้วเชื่อมั่นชัดเจน ถ้าว่าบัญชีครัวเรือนมันเกิดขึ้นซักประมาณ 3-4 เดือนนี้โดยคำริของ ผม. ท่านนายกรัฐมนตรีร่วมกับผู้บริหารของ ธกส. ว่าโดยปกติมันพวกเราก็ทำมาหากินกันเป็นประจำมีรายได้อยู่แล้วมีรายได้ก็จ่ายไปอาชีพเกษตรกรปีหนึ่งก็มีรายได้ประมาณ 4-5 ครั้ง ในจังหวัดเรา ทำสวนผลไม้ก็มีรายได้เป็นรายเดือน ถ้าทำนาที่ปีหนึ่ง 3 ครั้ง ถ้าอาชีพเลี้ยงสัตว์ก็หลายครั้งหน่อย แต่ถ้าพวกอาชีพเงินเดือนก็มีรายได้ทุกเดือน ผมเชื่อว่าหลายคนสงสัยตัวเองว่าเราก็อ่านหนังสือเพื่อเลี้ยงครอบครัว ทำงานมากด้วยผลปรากฏว่าพอถึงสิ้นปีไม่ค่อยเหลืออะไร หรือพวกทำเงินเดือนก็เหมือนกันมีค่าล่วงเวลาให้ได้นิดหน่อย ๆ ว่าสิ้นเดือนเหมือนสิ้นใจ ทำไม่ถึงเป็นอย่างนั้น ความจริงสิ้นเดือนเป็นเรื่องที่น่ายินดีเพราะมีเงินเดือนออก แต่ปรากฏว่าค่าล่วงเวลานี้มันเกิดขึ้นอยู่เสมอเพราะอะไรครับ เพราะว่ามันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ คือพอสิ้นเดือนปุ๊บก็ต้องไปจ่ายค่าใช้จ่ายประจำเดือน ค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม ค่าน้ำค่าไฟ แต่เชื่อไหมครับว่ามีอีกหลายคนหักกลบลบหนี้บางทีเหลือนิดเดียว แต่คนที่รอบคอบหน่อยเก่งหน่อยก็เหลือมาก แต่เชื่อไหมครับว่ามีอีกหลายคนหักกลบลบแล้วนอกจากไม่เหลือแล้วยังติดลบด้วย ทำไม่ถึงเป็นเช่นนั้น ทางผู้หลักผู้ใหญ่หลายคนก็

มาช่วยกันคิดว่าที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่าอาจเป็นเพราะพวกเราขยันน้อยไปหน่อยหรือเปล่า หรือว่าเราก็ขยันมากแล้วแต่เราใช้จ่ายมากไปหรือเปล่าก็ได้ ก็คิดกันไปตามแต่สถานะของแต่ละบุคคล ถ้าคนที่มีความรอบคอบหน่อยมีการลงบันทึกไว้ก็จะเห็นภาพชัดเจนว่าในแต่ละวัน แต่ละเดือน แต่ละปีนั้นเรามีรายได้จากการทำมาหากินของเราหรือจากเงินเดือน หรือจากอาชีพเกษตรกรรมนี้เท่าไร ขณะเดียวกันทำมันจึงไม่เหลือ เพราะมันใช้หมด มีเท่าไรก็ใช้หมด พอสิ้นเดือนสิ้นปีถึงได้รู้ว่าไอ้ที่ทำมาทั้งเดือนทั้งปีนั้นไม่มีอะไรเหลืออยู่เลยนอกจากคนที่มีความรอบคอบ มีการจดบันทึกแล้วก็มีการบริหารทางการเงินที่ละเอียดหน่อย ส่วนใหญ่ก็จะเหลือ เพราะฉะนั้นจากการสำรวจโดยประเมินว่าชาวบ้านโดยทั่วไปหรือครอบครัวเกษตรกรโดยทั่วไปนั้นจริง ๆ กว่า 50% นะครับอยู่ได้แบบสบาย ๆ เพราะเขามีการจด มีการบันทึกบัญชี แต่มีอีกส่วนหนึ่งที่อยู่ออย่างลำบากเพราะว่าทำมาได้เท่าไรก็ใช้หมด จดบันทึกเหมือนกันแต่จดไว้ในใจหรือจดไว้ในสมอง เมื่อเป็นอย่างนั้นไม่ก็วันมันก็ลืม พอสิ้นมันก็ไม่สามารถที่จะมากะประมาณหรือคำนวณโดยใช้ข้อมูล เพราะฉะนั้น ธกส. ได้ให้การสนับสนุนโครงการครอบครัวไทยร่วมใจทำบัญชีครัวเรือนโดยเปิดตัวขึ้นประมาณ 2 - 3 เดือนที่ผ่านมา และในจังหวัดนครปฐมนั้นผมได้นำเสนอโครงการนี้เปิดตัวที่หน้าองค์พระเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2548 ก็มีคนไปร่วมงานมากพอสมควร มีท่านรัฐมนตรีช่วยมาเปิดงานให้ ถามว่าบัญชีครัวเรือนมีประโยชน์อย่างไร คนที่เคยทำจะเห็นภาพชัดเจนว่าในแต่ละเดือนแต่ละปีเรามีรายได้เท่าไร ยกตัวอย่างเช่นคนที่สามพรานมีรายได้จากสวนกล้วยไม้เกือบทุกวัน ถ้ามีการบันทึกไว้มันจะรู้เลยว่าเดือนนี้เรามีรายได้เท่าและขณะเดียวกันถ้าหากว่าท่านมีการบันทึกรายจ่ายด้วยท่านยังเห็นชัดเจนว่าเดือนนี้ใช้ค่าปุ๋ยค่ายาอาหารไปเท่าไร ให้ลูกเรียนหนังสือไปเท่าไร จ่ายค่ารักษาพยาบาลไปเท่าไร หมดค่าเหล้าไปเท่าไร ซื้อเครื่องสำอางไปเท่าไรภายในบ้านหรือว่าแพงหวยไปเท่าไร ถ้าใครคู่มือ จะเห็นชัดเจนถ้ามีโฆษณาทางทีวีว่าถ้าจดบันทึกแล้วก็จะทำให้รู้สถานะ จดแล้วไม่จน จริง ถ้าจดแล้วจะทำให้เรารู้ข้อมูลชัดเจนแล้วก็สามารถนำข้อมูลที่เราจะบันทึกทางบัญชีนี้มาใช้ในการพิจารณาเป็นข้อมูลไว้บริหารทางการเงินของครอบครัวเรา ทำให้เราทราบว่าถ้าปีหนึ่งเรามีรายได้ 100,000 บาท เรามีรายจ่าย 110,000 บาท แสดงว่าปีนั้นเราขาดทุนนะ เมื่อขาดทุนทำอย่างไรครับก็ต้องไปกู้ยืม ถ้ากู้ยืมญาติพี่น้องดอกเบี้ยถูกไม่เป็นไร แต่ถ้าไปกู้ยืมนายทุนข้างนอกแล้วเบี้ยแพง เพราะนอกจากท่านขาดทุนในเรื่องของการทำกิจการแล้ว ท่านยังต้องไปเสียดอกเบี้ยแพงอีกด้วย ถ้าหากเรามีการจดบันทึกข้อมูลไว้ชัดเจน เราเห็นว่าเราขาดทุน เราก็ต้องหาทางแก้ไข ผมเชื่อว่าท่านทุกครอบครัวมีความรู้ความสามารถคิดเองได้ไม่ยาก แต่เราขาดการบันทึกข้อมูล เมื่อเราไม่จดเราก็ไม่รู้ว่าเราขาดทุนหรือเราจ่ายมากกว่าเท่าไร ยกตัวอย่างมีครอบครัวหนึ่งเขามีรายได้ ขยันขันแข็งกันทุกคน แต่ว่าเมื่อมีรายได้มากก็ใช้จ่ายมากให้สมกับที่เหนื่อยยาก เงินแต่ละเดือนที่ได้มาเป็นแสนบาทใช้จ่ายเข้าไปสิ จนสิ้นเดือนก็ไม่เหลือ เพราะได้มากก็จ่ายมากเพราะเขาไม่บันทึกข้อมูลไว้ แต่ถ้าเขาบันทึกข้อมูลไว้ว่าที่เขาจ่ายมากไปเพราะอะไร เช่นค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าใช้จ่ายประเภทฟุ่มเฟือย เช่น กินข้าวนอกบ้านบ่อย สังสรรค์กับเพื่อนบ่อยเกินไปหรือว่าบางรายเห็นว่าตัวเองมีรายได้มากก็อาจจะพักผ่อนไปเล่นการพนันเล็ก ๆ น้อย ๆ บ้าง รายจ่ายเหล่านี้แท้จริงแล้วถ้ามีการจดบันทึกท่านจะเห็นว่าเป็นรายจ่ายที่ไม่จำเป็น แต่ถ้าไม่บันทึกท่านไม่รู้หรือครับ เพราะว่าถึงสิ้นเดือนมันก็หมดไป ถึงสิ้นปีมันก็หมดไป แต่ถ้าท่านบันทึกไว้ท่าน

จะเห็นว่ารายจ่ายไม่จำเป็นเหล่านี้ ถ้าท่านลดลงบ้างท่านก็จะไม่ขาดทุน หรือไม่ต้องไปกู้ยืมสินเขา เพราะฉะนั้นในโครงการครอบครัวเกษตรกรไทยร่วมใจทำบัญชีครัวเรือนเข้ามาร่วมในโครงการโดย ธกส. จะจัดเจ้าหน้าที่ออกไปอบรมพร้อมแจกสมุดบัญชีครัวเรือนในพื้นที่ ในปีนี้สำหรับจังหวัดนครปฐมเรา ตั้งเป้าหมายว่าจะส่งเสริมให้มีการอบรมบัญชีครัวเรือนให้กับพี่น้องประมาณ 9,000 ครัวเรือน ซึ่งขณะนี้เราได้เริ่มดำเนินการไปแล้วเข้าใจว่าตอนนี้ประมาณเกือบ ๆ 2,000 ครัวเรือน ไปแล้ว เพราะฉะนั้นพี่น้องทั้งหลาย บัญชีครัวเรือนจริง ๆ แล้วคำว่าบัญชีฟังดูแล้วมันน่าเบื่อหน่ายเพราะมันยุ่งยากมันจุกจิกในความเข้าใจของเราละ ถึงสิ้นวันต้องมาบันทึกมันน่าเหนื่อยน่าเบื่อจำไม่ได้ แต่ท่านอย่าลืมนะครับว่าท่านสละเวลาเพียงเล็กน้อย ๆ ในแต่ละวัน หรือ 2-3 วันต่อครั้ง จดบันทึกจะทำให้ท่านได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนแล้ว ข้อมูลเหล่านี้ในแต่ละเดือน ถ้าเราเอามาพิจารณาดูว่ารายจ่ายตัวที่มันสูงเกินไปเรา ลดได้ไหม รายได้ตัวนี้ที่มันยังน้อยอยู่เราเพิ่มได้ไหม ขยันเพิ่มขึ้นอีกนิดได้ไหมหรือหารายได้จากทางอื่นเพิ่มได้ไหม ถ้าท่านสามารถเปรียบเทียบรายได้ออกกับรายจ่ายโดยมีข้อมูลที่ชัดเจนได้ มันใจได้เลยครับท่านจะรู้จักปรับตัวเอง เพราะผมเชื่อมั่นว่าไม่มีผู้ใดอยากอยู่กับความยากจน ไม่มีใครอยากจนเพราะเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วถ้าเราข้อมูลชัดเจนเราก็ต้องปรับตัวเอง แต่ตราบดีที่เรายังไม่รู้ข้อมูลตัวเองที่เราไม่พอใช้เพราะอะไร เราแก้ไขไม่ได้ เราปรับตัวเองไม่ได้ ไม่รู้ว่าจะปรับยังไง เพราะคิดว่ามันคืออยู่แล้ว อันนี้ครับเป็นธรรมชาติของมนุษย์ไม่มีใครว่าตัวเองไม่ดี เราก็มักว่าเราทำดีแล้วนะเราก็ขยันแล้วนะเราก็ประหยัดแล้วนะ แต่แท้จริงแล้วอาจยังขยันไม่พอหรืออาจยังไม่ได้ลดสิ่งฟุ้งเฟ้อจากการสังสรรค์เดือนหนึ่ง 15 ครั้ง ก็ลดลงเหลือ 5 ครั้ง ได้ไหมแล้วท่านก็มีเงินเก็บ แต่ถ้าท่านไม่มีข้อมูลท่านมองภาพไม่ออก เพราะฉะนั้นผมเรียนว่าการทำบัญชีครัวเรือนนั้นเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวของเรา นอกจากทำให้เราข้อมูลเรื่องรายได้รายจ่ายที่ชัดเจนแล้วเราสามารถนำมาเปรียบเทียบได้ เมื่อเรานำมาเปรียบเทียบเราก็จะเห็นความแตกต่างก็จะทำให้เราบริหารจัดการได้ว่าเราควรทำอย่างไรให้มีเงินเหลือใช้ ทำอย่างไรให้มีเงินเหลือเก็บ ทำอย่างไรให้ครอบครัวเรามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ถ้าหากว่าเราทำให้ดีลูกหลานของเราก็จะเห็นเป็นแบบอย่าง ในอนาคตเขามีครอบครัวเขาจะได้จดจำไว้ว่าถ้าทำบัญชีครัวเรือนแล้วมันทำให้เรามีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในรอบแรกผมคงเกริ่นไว้เพียงเท่านี้ก่อน

คุณปิยะ พวงลำลี ผมคิดว่าวันนี้ท่าน ผอ. ก็ย้ำเรื่องข้อมูลอีกเหมือนกัน บอกว่าการทำบัญชีครัวเรือนมันเป็นการดึงข้อมูลรายรับ-รายจ่ายตัวเองโดยมีเป้าหมายให้เกิดรายเหลือ รู้ตัวเอง รู้สถานการณ์จะได้ปรับตัวทัน อะไรมาก มันรู้ไปเรื่องอะไร มันไหลไปเรื่องอะไรก็ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีการผลิต บริหารการเงินได้ วันนี้ผมอยากจะโยงเรื่องข้อมูลไปอีกครับ วันนี้บัญชีรับ-จ่ายเป็นข้อมูลตัวเองและก็ข้อมูลครัวเรือนแล้วถ้าเป็นภาพรวมระดับหมู่บ้านระดับตำบลที่เราเรียกกันว่าแผนชุมชน การเรียนรู้อย่างนี้นั้นไปแก้จนได้อย่างไร เรียนเชิญอาจารย์พิชัย คัมภีรศาสตร์

อาจารย์พิชัย คัมภีรศาสตร์ ขอบคุนครับท่านผู้นำอภิปราย เรียนพี่น้องชาวภาคประชาชนที่เคารพทุกท่าน ที่ผมเป็นผู้นำอยู่ที่หมู่บ้านพาดหมอน หมู่ที่ 6 ตำบลคลองจินดา ซึ่งเราเป็นหมู่บ้านที่รวมตัวกันได้ในระดับหนึ่ง ผมกราบเรียนว่าเรื่องแผนนี้ประเทศไทยเมื่อประมาณ พ.ศ. 2504 เกิดมีการทำแผนขึ้น ซึ่งภาษาอังกฤษเรียกว่า PLANNING โดยทางรัฐบาล โดยสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เริ่มทำ

แผนขึ้น ทำไมต้องทำแผนสมัยนั้นเพราะว่าต่างชาติจะให้เงินประเทศไทยไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานพวก ถนน ไฟฟ้า น้ำประปาอะไรอย่างนี้ มันต้องมีแผนเขาจึงจะให้กู้ เริ่มต้นจากตรงนั้น รัฐบาลก็เขียนแผนเอง แล้วก็สั่งให้ทุกจังหวัด ทุกอำเภอปฏิบัติตามแผนนั้น ช่วงแรกๆ นั้นประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการคิดทำแผน ทางรัฐบาลเป็นคนคิด การที่สมัยนั้นมีปัญหาเกิดขึ้นลักษณะว่าที่ใครมียาวสาวได้สาวเอา ผมอยู่ใน วงการศึกษาผมเป็นศึกษาประจำอำเภออยู่ ก็จะเห็นว่าโรงเรียนใดมีพรรคพวกอยู่ในกระทรวง อยู่ในกรมก็สามารถดึงงบประมาณมาสร้างอาคารเรียนได้ บางโรงเรียนนี้เหลือเพื่อเลย บางโรงเรียนซึ่งไม่มีพรรคพวกก็ จะไม่มีอาคารเลย อาคารเรียนไม่พอให้นักเรียนเรียน บางหมู่บ้านไม่มีน้ำบาดาล ไม่ได้ขุดบ่อ ไม่มี น้ำประปาใช้แต่บางหมู่บ้านมีตั่งหลายบ่อ เพราะว่าเขารู้จักกับพวกที่มีอำนาจ ต่อมาก็มีการเปลี่ยนให้ ประชาชนรู้จักหาข้อมูลแล้วเขียนแผนเสนอขึ้นไป งบประมาณต้องเสนอขึ้นไปเพื่อที่รัฐบาลจะจัดสรร งบประมาณให้ ตามที่ท่านผู้อำนวยการ ธกส. เรียนว่าท่านทำ ท่านได้ชักชวนให้พวกเรานำทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งเป็นข้อมูลเริ่มแรกของชุมชน ของหมู่บ้านนั้น ของบ้านพาดหมอนเริ่มทำบัญชีรับ - จ่ายครัวเรือนมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 คุณปิยะ คุณสังเวียน คงยืนยันได้ เพราะท่านไปเป็นวิทยากรบรรยายให้ประชาชนในหมู่บ้าน ฟัง แต่มันไม่ค่อยได้ผลหรอกครับ เพราะว่าภาครัฐก็ยังไม่ได้นับสนุนเรา เราทำในภาคประชาชน ประชาชนที่มีใจ โน้มหน้าในทางพัฒนาที่ทำ บางคนก็ไม่ทำ ก็ได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร หลังจากที่เรามีการเก็บ รายรับ - รายจ่ายของครัวเรือนมาแล้ว เราก็ให้ตัวแทนหรือผู้นำไปเก็บข้อมูล มีแบบสำรวจข้อมูลครัวเรือนก็ เป็นภาพรวมของหมู่บ้าน รายรับทั้งหมู่บ้านเท่าไร ในขณะนั้นรู้สึกจะประมาณ 10 ล้าน ทั้งหมู่บ้าน หมู่บ้าน เล็ก ๆ นะครับ 121 หลังคาเรือน มีหนี้สินอยู่ 15 ล้าน เราก็เอาข้อมูลตรงนั้นมาประชาชนให้ทั้งหมู่บ้านดู คือชาวบ้านมีจุดอ่อนอยู่อย่างหนึ่งคือไม่ค่อยพูด จับไม้ค้ำไม่ได้ จับไม้ค้ำแล้วพูดไม่ออก ผมก็อยากจะได้ ความคิดของเขาเราก็คุยปรึกษากับแกนนำ เราก็เลยแจกกระดาษ ดินสอให้เขาเขียนมา เขามีปัญหาอะไรกัน บ้าง เขาอยากจะได้อะไรกันบ้าง เขาก็เขียนเป็นข้อความมา แล้วก็มาให้ทีมงานแยกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน มีอะไรบ้าง ทำไมรายจ่ายเยอะ ถึงมีหนี้สินมากมายขนาดนั้น มันจะแก้กันอย่างไร ก็นำความคิดของทุกคน มาขึ้นบอร์ดว่ากลุ่มนี้จะมีปัญหาเรื่องผลผลิตราคาตกต่ำ แต่รายจ่ายค่าปุ๋ยยาราคาแพงทำให้เป็นหนี้ บางท่าน ก็บอกว่าส่งลูกเรียน บางครอบครัวก็บอกว่าต้องรักษาพยาบาลคนในครอบครัว เราก็มาคิดกันว่าเราจะแก้ไข ปัญหาอย่างไรที่จะช่วยให้หมู่บ้านชุมชนนั้นลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ประชาชนคิดกันเองครับ เราคิดหลัก 5 ร่วม ที่เราเคยเรียนรู้กันว่าการจะทำอะไรให้ยั่งยืนต้องเกิดจากความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ที่บอก ว่าทำแผนกัน จนไม่รู้ว่าจะทำแผนแล้วมันเกิดประโยชน์อะไร เพราะว่าทางภาคราชการ เช่น พัฒนาชุมชน เขียนให้บ้าง เกษตรตำบลเขียนให้บ้าง ครูเขียนให้บ้าง ประชาชนในท้องถิ่นไม่รู้เรื่องเลย เขาเขียนให้เสร็จ เรียบร้อย แต่ปัจจุบันนี้แนวโน้มว่าเราต้องสำรวจข้อมูลก่อนว่าประชาชนต้องการอะไร เราต้องเขียนแผนตาม ความต้องการของประชาชน แล้วถามว่าแผนมันคืออะไร แผนก็คือเข็มทิศ เปรียบเหมือนเข็มทิศที่จะ เดินทางไปสู่เป้าหมาย แผนที่เรากำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วยังไม่ได้ทำ แต่ต้องการที่จะแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นใน ชุมชนก่อนต้องการจะพัฒนาเรื่องต่าง ๆ ในชุมชนของเราให้พัฒนายิ่งขึ้น รัฐบาลเรียกตรงนี้ว่าแผนพัฒนา ทางประชาชนเขาเรียกว่าแผนพัฒนาชุมชนก็คล้าย ๆ กัน ทำเหมือนกัน แต่วิธีการต่างกัน รัฐบาลสั่งมาจาก

ข้างบนให้ทำตามที่รัฐบาลกำหนดไว้ให้ ทำอย่างเดียวกันทั่วประเทศเหมือนกันหมด แต่ถ้าภาคประชาชนทำหรือการจัดทำแผนในปัจจุบันนี้ต้องทำตามความต้องการของชุมชนแต่ละชุมชนนั้นเสนอขึ้นไปการทำงานหลัก 5 ร่วมที่ได้เรียนให้ทราบนั้นคือ ร่วมกันคิด เรามีการประชุมคนในหมู่บ้านของเรา เขาไม่พูดเราก็ให้เขาเขียน พอเขียนแล้วเราก็เอาข้อมูลที่เขาเขียนมาเรียงลำดับว่ากลุ่มไหนมาก กลุ่มไหนรองลงมาก็เรียงลำดับแล้วให้เขาตัดสินใจร่วมกันว่าเขาจะทำอะไร อย่างหมู่ 6 บอกว่าปุ๋ยยาราคาแพง เราก็ตั้งร้านค้าชุมชนขึ้นมา ซื้อปุ๋ยยามาขายในร้านค้า เงินก็ไม่รั่วไหลออกนอกหมู่บ้าน แล้วอีกตอนหนึ่ง พอตั้งร้านค้าชุมชนขึ้นมาปุ๋ยยาราคาแพงเราก็ผลิตปุ๋ยชีวภาพขึ้นมาใช้กันเองในชุมชน คือทุกอย่างเป็นความต้องการของชุมชน แล้วอีกอย่างหนึ่งถ้าเป็นความต้องการของชุมชนแล้วเราไม่ต้องไปรอให้รัฐมาช่วยเหลือ เช่น ตั้งร้านค้าชุมชนประชาชนในหมู่บ้านช่วยกันระดมหุ้นกันเอง ขายเป็น หุ้นละ 100 บาท ก็ขายได้หลายหุ้น ได้เงินหลายแสน เอามาทำร้านค้า จะทำปุ๋ยชีวภาพก็ระดมหุ้นเหมือนกันเราอย่าไปหวังพึ่งพาทางรัฐบาล เพราะว่าเราทราบดีว่าทางราชการนั้นต้องดูแลพื้นที่มากมายหลายสิบหลายร้อยตำบล เขาจะมาช่วยเหลือเราเต็มที่มีนคงเป็นไปได้ แต่ให้เราช่วยตัวเองก่อน ทุกคนก็เห็นว่าถ้าเราไม่ช่วยตัวเองนั้น กิจกรรมทั้งหลายก็ จะไม่เกิดเราจึงได้ช่วยเหลือตัวเอง แล้วก็อีกอย่างที่สำคัญที่สุด เมื่อเขามีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ แล้วก็มาร่วมกันทำ แล้วก็มาตรวจสอบว่าตรงนี้ไม่ดีตรงไหน มีอะไรบกพร่องก็มาแก้ไขกัน อย่างร้านค้าชุมชนพอสิ้นปีเราก็ปันผลกำไรให้ ล้างจะออมทรัพย์ที่ทำมาเพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนประหยัดเงินทุนในหมู่บ้าน เราทำมาประมาณ 4 ปี ทุกอย่างประชาชนในหมู่บ้านทำได้ทั้ง ๆ ที่หมู่บ้านขาดหมอนหมู่ที่ 6 ที่ยกตัวอย่างให้ฟัง เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ประชาชนค่อนข้างจะยากจนแต่ก็สามารถที่จะทำกิจกรรมเหล่านี้ได้ หมู่บ้านขาดหมอนเมื่อทำตามแผนแล้วเมื่อก่อนนี้เราลืมนึกว่าการจัดทำแผน Planning ภาษาอังกฤษนะครับ แล้วเราก็มาแยกกว่าเป็น Plan แล้วก็นิ่งไปเลย ไม่ปฏิบัติตามแผนนั้น งานมันก็ไม่เกิด ก็เรียนว่าการจัดทำแผนนั้นประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน อย่าคิดให้เขา ถ้าเมื่อไรคิดให้เขากิจกรรมนั้น ๆ จะไม่ยั่งยืนจะล่มสลายภายในปีสองปี พอทางราชการถอนตัวออกไป กิจกรรมนั้นก็จะมีล่มสลาย จึงกราบเรียนว่าการทำแผนนั้นขอให้ให้มีข้อมูล จากเริ่มต้นที่ผู้อำนวยการ ชกส. บอกว่าเก็บข้อมูลในครัวเรือน แล้วรวมจากครัวเรือนมาเป็นรายรับ-รายจ่ายของหมู่บ้านทั้งหมู่บ้านว่ามีปัญหาอะไรบ้างอะไรที่ทำให้เกิดปัญหา แล้วก็วางแผนแก้ไขร่วมกัน ตรงนี้เราจะสามารถพัฒนาชุมชนของเราได้ในรอบนี้ผมขออุทิศเพียงเท่านี้ก่อน

คุณปิยะ พวงลำติ ขอบคุณอาจารย์มากครับ ผมว่าอาจารย์ทำให้เราเห็นว่าการใช้ข้อมูลมันเริ่มตั้งแต่ข้อมูลครัวเรือน จากนั้นก็ปรับมาเป็นข้อมูลรายรับ-รายจ่ายทั้งหมู่บ้านเลย พอทั้งหมู่บ้าน ก็มีข้อมูลมาเป็นตัวล่อให้คนมาคุยกัน มีเวทีประชุมก็มาสะท้อนความคิด พอได้เห็นข้อมูลแล้วมันตกใจเรื่องอะไร รายรับ-รายจ่าย เสร็จแล้วพอจากนั้นการมาร่วมกันคิด บางทีชาวบ้านก็อาจไม่กล้าพูดก็มีการใช้ปากกา กระดาษให้มาเขียนกัน อาจารย์พูดชัดว่าแผนชุมชนเป็นแผนที่เป็นเข็มทิศ แต่เอาที่อื่นมาไม่ได้ ถ้าใช้ข้อมูลที่อื่นก็เป็นแผนของที่อื่น เป็นเข็มทิศของที่อื่น แต่ถ้าเป็นบ้านเราก็ต้องใช้ข้อมูลของเรา อันนี้มันเป็นตัวแผนที่ ที่จะพาเราไปพัฒนา อาจารย์ได้ให้เราเห็นอีก 2-3 เรื่อง เช่นว่าเวลาเป็นปัญหาของเราการแก้ก็เริ่มที่เราพึ่งตนเองก่อน ระดมทุนระดมหุ้นกันก่อนแล้วค่อยไปโยงความร่วมมือจากภาคีข้างนอก วันนี้กระบวนการเรียนรู้ในพื้นที่

เกิดกิจกรรมขึ้นมากมาย ผมคิดว่าในนครปฐมมีการเรียนรู้ที่แก้ความยากจน หนึ่งในส่วนนั้นผมคิดว่าตรงนี้เราจะค้นเรื่องที่จะออมทรัพย์ สักจะออมทรัพย์มันไปแก้ความยากจนได้อย่างไร มันทำให้คนมีชุมชนพึ่งตนเองได้ยังไงครับ เรียนเชิญคุณสังเวียน เอกจีน

คุณสังเวียน เอกจีน สวัสดีครับ ผมนั่งฟังตั้งแต่เมื่อเข้าการถกกัน ผมมองว่าที่ผมจับประเด็นได้น่าจะแก้กันสัก 3 ประเภท อย่างแรกคือแก้ที่ตัวเรา แก้ที่ตัวเองมันเป็นเรื่องใหญ่ที่สุด แต่เรื่องนี้มันไม่สามารถที่จะสอนใครได้ แก้ที่ตัวเองจดข้อมูลเล็กน้อยก็ยังดี รู้ว่าตัวเองทำอะไรไปบ้าง อีกอย่างที่ได้แต่พูดนะได้แต่ก็ทำยากอยู่ คือเรื่องการลด ละ ถ้าเลิกเที่ยวเลิกสุร่นสุร่ายหลาย ๆ อย่างรับรองไม่จน แต่อันนี้ต้องรู้ด้วยตัวเองไม่สามารถที่จะไปบอกใครได้ ใครก็มาบอกเราไม่ได้ เราไปสอนใครก็ไม่ได้ อีกอย่างหนึ่งที่เราเห็นอยู่คือ แก้วด้วยเงินโยบาย มันก็คืออยู่ แต่ผมว่ารอนานนิดหนึ่งนะ ที่นี้ในประเด็นของผม ผมถือว่าผมเป็นตัวแทนของพวกเราที่แก้กันนะ พวกเราหลาย ๆ พื้นที่หลังจากที่เคยทำแผนชุมชนกันมาก่อนหน้านี้ เจอข้อมูลหนี้สินกันเยอะแยะเลยไม่รู้จะแก้ยังไงดี เราจัดการระบบการเงินของตัวเองดีไหม ซึ่งหลาย ๆ ที่เรารวมกันเป็นเครือข่าย ได้ไปเรียนรู้ ได้ค้นคว้าจนตกผลึกมาเป็นชุดระบบการเงินระบบหนึ่งที่พวกเราทำกันเยอะ ผมขออนุญาตเช็คข้อมูลนิดหนึ่ง ในบรรดาพวกเราทั้งหมดที่ได้ทำโครงการร่วมกันที่มีสมุดเล่มเหลืองแบบนี้ มีใครบ้างยกมือหน่อยครับ ที่นี้ผมเคยไปชวนพี่น้องคุยหลาย ๆ ที่เขาบอกว่าคนในชุมชนเขาที่เป็นหนี้กันตั้งเยอะแยะแล้วมาจัดการเงินให้กู้เป็นหนี้กันซ้ำซากอีกทำไม มันถูกเรื่องหรือเปล่า คืออยากเรียนอย่างนี้ เคยแลกเปลี่ยนร่วมกันนะว่า ถ้าชุมชนไหนที่คนในชุมชนนั้นไม่เดือนร้อนแล้ว ไม่คิดที่จะกู้เงินใครแล้ว เราไม่ต้องมารวมกลุ่มกันจัดระบบการเงินอะไรให้มันยุ่งยากก็ไม่ต้องรวมกลุ่มกันเลย แต่ในเมื่อทุกวันนี้เรายังเดือนร้อนต้องไปหยิบยืมเงินมา ฉะนั้นเราควรที่จะจัดตั้งกลุ่มการเงินกันเองดีกว่า ผมลองเปรียบเทียบนะบางคนที่เขาไม่เห็นกับการตั้งระบบการเงินลองเปรียบเทียบ พี่กับน้อง 2 คน สมมติผมกับพี่แดงเป็นพี่น้องกัน พี่แดงมีเงิน 1 ล้านบาท ส่วนผมเป็นน้องต้องการเงินทุนทำมาหากิน ผมต้องการเงิน 1 ล้านบาท ขอยืมพี่ชายตัวเอง พี่ชายไม่ให้ ไม่ไว้ใจน้อง กลัวน้องโกง แต่เข้าใจอยู่ว่ามันไม่มีระบบอะไรมาทำให้พี่น้องเชื่อใจกัน พี่แดงก็เอาเงินตัวเอง 1 ล้านบาทไปฝากธนาคาร ปีหนึ่งได้ดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาทนะครับ ผมก็ไม่จ้อหรือที่พี่ชายใจดำเหลือเกิน ผมไปกู้เงินธนาคารก็ได้ ผมก็ซบรวบเสียด่าน้ำมันไปกู้เงินธนาคาร สุดท้ายก็ไปกู้เงินพี่ชายตัวเอง แล้วก็ต้องไปเสียดอกเบี้ยร้อยละประมาณ 8 บาท ผลต่าง 7 บาทเอไปให้คนอื่นทำไมครับ ถ้าให้ ธกส. ออมสิน ยังดีใจเพราะว่ายังเป็นแบงค์ของคนไทย แล้วถ้าเป็นธนาคารอื่นอีกหลาย ๆ ธนาคารที่ไม่ใช่ของคนไทย เราเอาไปให้เขารวยทำไม ทำไมไม่มาจัดการกันเอง พี่ไม่ให้น้องกู้ก็แสดงว่าพี่น้องตัวเองก็คบกันไม่ได้ แสดงถึงความอ่อนแอ ถ้าเป็นแบบนี้ วิธีคิดมีนะ ถ้าเราจัดการเองได้ แต่ปัญหาว่ากลับไม่ได้กินเวลาเราทำระบบการเงินนี้มันก็ต้องมีกติกา มีกฎเกณฑ์ มีสิ่งจะเป็นเงื่อนไข ผมลองไล่กระบวนการของพี่ ๆ น้อง ๆ ณ ตรงนี้ที่ทำกันถือว่าผมเป็นตัวแทนของหลาย ๆ ท่านอีก 1 จุดที่สามารถแลกเปลี่ยนตรงนี้ ในกระบวนการภาคประชาชนเราตอนนี้มีอยู่ประมาณ 20 จุดที่เราทำรูปแบบคล้าย ๆ กันแล้วเราก็โยงกันเป็นเครือข่ายเป็นพี่เป็นน้อง ที่ไปสอบถามกันว่าในพื้นที่นี้มีอุปสรรคไหม มีเทคนิคอะไรดี ๆ ที่เพิ่มเติมมาแลกเปลี่ยนกัน เราจะมีเครือข่ายอยู่ประมาณ 20 จุด รูปแบบที่ทำผมขออนุญาตนำเรียนอย่างนี้ เริ่มต้นด้วย

การตั้งสัจจะกันเอง มาออมร่วมกัน การออมกติกที่เราตกลงร่วมกัน เราใช้ร่วมกันถือว่าเป็นสมาชิกได้ทุก คนตั้งแต่เด็กเกิดมาร้องอุแว้ จนกระทั่งมาถึงรุ่นป้าแวนนี่ ก็เป็นสมาชิกได้นะครับ ถ้าเป็นกองทุนรวมอื่นเด็ก เขาให้เข้าเป็นสมาชิกใหม่ คนใกล้จะสิ้นอายุแล้วให้เป็นสมาชิกใหม่ครับ แต่ระบบนี้เราจะเป็นสมาชิกได้ทุก คนมีสิทธิเท่าเทียมกัน แล้วก็ตั้งสัจจะตนเอง หุ่นละ 10 บาท ไม่เกิน 10 หุ่น หรือ 20 หุ่น แล้วแต่ว่าที่ไหน จะตกลงกัน คือทุกคนตั้งสัจจะตัวเองว่าจะออมเงินร่วมกันเท่าไร ใครส่ง 10 หุ่นก็ส่งไป 1 ปี เลข พอออม แล้วระบบเรา เราบอกว่าถ้าไม่จำเป็นเราไม่ให้ผ่านธนาคารไม่ให้ใครมาเป็นนายหน้าเราทั้งนั้น สมมติวันนี้ ออมแล้วมีเงินเท่าไรแล้วปล่อยกู้ทั้งหมดเลย ปล่อยให้สมาชิกกู้หมดไปเลย โดยที่กรรมการก็ไม่ต้องถือเงิน มันคืออย่างหนึ่งถ้าเวลาเราทำกลุ่ม ถ้ากรรมการถือเงินวันดีคืนดีกรรมถูกห่วยซื้อทองมาใส่เส้นหนึ่ง จะมีเสียง กระซิบบอกว่าแล้วโกงเงินกลุ่มไป คืออันนี้มันจะมีกรณีกล่าวถึงกัน แต่ระบบของเราไม่ใช่ พอออมเงิน กันเสร็จก็ปล่อยกู้หมด ทีนี้พอคนกู้ไปแล้วก็มีข้อตกลงร่วมกันว่าท่านต้องส่งคืนภายใน 10 เดือน ไม่เสีย ดอกเบี้ยแต่ต้องเสียค่าบำรุงร้อยละ 2 บาท ลดตามเงินต้น รู้ไหมครับว่าดอกเบี้ยกับค่าบำรุงต่างกันอย่างไร บางคนบอกว่าไม่ใช่มันก็ดอกเบี้ยนั่นแหละ สมมติผมกู้เงินไป 1,000 บาท ส่งคืนภายใน 10 เดือน ผม ส่งคืนเดือนละ 100 บาท ค่าบำรุงร้อยละ 2 เดือนแรกเสียค่าบำรุง 20 บาท เดือนต่อไปเราก็มาเจอกัน เหมือนเดิม ผมก็มาออมเงินเหมือนเดิม แล้วผมก็ส่งคืนอีก 100 บาท ค่าบำรุงเหลือ 18 บาทแล้ว เพราะผม เป็นหนี้กลุ่มแค่ 900 บาทแล้วใช่ไหม ก็แบบนี้อีกเดือนหนึ่งก็ส่งคืน 100 กับ 16 100 กับ 14 จนครบ 12 เดือน กลุ่มเรามีเงินค่าบำรุงเข้ามาเท่าไรหมดเอามาหารครึ่ง ครั้งหนึ่ง บาทแรกปันผลคืนสมาชิกไปเลยครึ่ง ปีแรกร้อยละ 5-6 บาท ปีที่ 2 ก็เป็นร้อยละ 10 ก็ว่ากันไปตามจำนวนเงิน อีกครึ่งหนึ่งเก็บไว้ตรงกลางเป็น สวัสดิการ ช่วยเหลือกันตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย แม้กระทั่งลงทุน ที่พวกเราทำกันครั้งแรก ๆ เราจะจัด สวัสดิการแค่ป่วยกับตาย ป่วยนอนโรงพยาบาลคืนละเท่าไรก็ว่ากันไป ตายให้ศพอะไรก็ว่าไปแล้วแต่จะ ตกลงกันตามเงินที่มี ถ้ามว่าถ้าเราไม่มาทำแบบนี้ผมเป็นชาวบ้าน พี่แดงเป็นชาวบ้าน พวกเราที่เป็นชาวบ้าน เราป่วยนอนโรงพยาบาลมีใครเคยมาเยี่ยมเราบ้าง 30 บาทพอไหม ถ้าเราทำแบบนี้เราสามารถที่จะมี สวัสดิการเหมือนข้าราชการเขาได้ บางกลุ่มนอนโรงพยาบาลคืนหนึ่งเป็นพันแล้วนะครับ นี่มันเป็นการ ช่วยเหลือกันได้เต็มที่ นั่นเป็นระบบการเงินที่เราทำกันถามว่าทำไมบอกว่าเราทำระบบการเงินโดยไม่มี ดอกเบี้ยแต่เราเสียค่าบำรุงให้กลุ่มร้อยละ 2 ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย เพราะอย่างนี้ครับใครเคยกู้เงินข้างนอกบ้าง จะกู้ แยก กู้ธนาคาร กู้นายทุนเวลาเราเสียดอกเบี้ย เสียแล้วเสียเลขใช่ไหมครับ อันนั้นคือ ดอกเบี้ย แต่กลุ่มเรา มันไม่ใช่ดอกเบี้ยเพราะว่าพอสิ้นปีมันมีปันผลกลับมาที่เรา มีธนาคารที่ไหน มีแยกที่ไหนบอกว่าคุณกู้เงินฉัน ทุกปี ฉันให้ดอกเบี้ยปันผลคืนมีไหมครับ เพราะฉะนั้นกลุ่มเราจึงไม่มีดอกเบี้ยมันเป็นค่าบำรุง เหมือนกับ เราใส่ปุ๋ยบำรุงต้นไม้ ต้นไม้ย่อมออกผลกลับมาคืนเราใช่ไหมครับ ก็เหมือนกันเรามารวมกลุ่มกันสร้าง การเงินของพวกเราเอง เวลาพี่น้องใครเดือนร้อนมาหยิบยืมเงินของกลุ่มไปก็สมควรที่จะต้องบำรุงกลุ่ม แล้ว กลุ่มมีดอกออกผลมันก็กลับมาช่วยเหลือพวกเราได้ร้อยเปอร์เซ็นต์

คุณปิยะ พวงสำลี วันนี้คุณสังเวียนคงได้นำมะพร้าวห้าวมาขายสวน เพราะว่าหลายสิบกลุ่มก็อยู่ ตรงนี้ มีบางกลุ่มมีสวัสดิการนอนโรงพยาบาลได้คืนละ 200-300 บาท แล้วไม่เกิน 5-10 คืน/ปี ตรงนี้ผมคิด

ว่ามันไปรวมหลาย ๆ ส่วน เมื่อสักครู่นี้คุยกับท่าน ผอ.รทส. ท่านก็ถามว่ามีปันผลด้วยหรือ มันเหมือนกับทำวิสาหกิจชุมชน เพราะเรามาตั้งการเงินชุมชนพอสิ่งที่ได้รับที่เรียกว่าเงินบำรุงมันก็กลับมาให้ผู้ถือหุ้น เพราะทุกคนเป็นผู้ถือหุ้นหมดใช่ไหมครับ ก็จะได้อีกกลับมาเป็นเงินปันผล พอถึงตรงนี้แล้วก็จะมีส่วนอีก ช่วยเหลือคนยากคนจน คนที่เดือนร้อน ที่นี้ผมอยากขอให้เห็นอีกนิดหนึ่ง คุณส่งเว็บบให้ตัวอย่างการเงินการเงินมันช่วยบรรเทาความเดือนร้อนของผู้คน บรรเทาความเดือนร้อนของคนยากจน แล้วมันมีการเรียนรู้ด้านอื่นอีกไหมครับที่จะช่วยแก้ความยากจนของคนในหมู่บ้าน คนในท้องถิ่น เรียนเชิญคุณสุกัญญา ดิยาว

คุณสุกัญญา ดิยาว สวัสดีท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ที่ดูตามบอร์ดรายรับ-รายจ่าย แต่ละตำบล แต่ละพื้นที่ รายรับจะน้อยกว่ารายจ่าย แต่ละตำบลจะเป็นเหมือนกันหมด ถามว่าตำบลสวนป่านเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีค่าใช้จ่ายเรื่องเหล่านี้เป็นอันดับหนึ่ง เลยกคิดโครงการอยากจะสร้างโรงกระแช่ เสร็จแล้วทำไมได้ก็เลยเลิกล้มเลขมาใช้โครงการตัวที่สองก็คือเรื่องรายรับ-รายจ่ายที่มาสำรวจดูเกี่ยวกับเรื่องอาหารการกิน เรื่องข้าวสาร เรื่องของใช้ต่าง ๆ ในครัวเรือน เราก็มีข้อถกเถียงกันเยอะกว่าจะตั้งร้านค้าชุมชนได้ ปรากฏว่าก็มีการสรุปไม่ใช่ว่าอยากจะทำเราก็ทำนะ เราต้องมีการพูดคุย ถ้าทำเพราะความอยากอย่มาทำเลยเพราะอาจจะประสบปัญหาในอนาคต แต่พวกเราว่าจะทำก็ใช้เวลาพอสมควร ผมก็จะโยกภาพไปเร็ว ๆ นะ เพื่อที่จะไปถึงว่าที่ทำร้านค้าชุมชนมาปัจจุบัน 2-3 ปี ประโยชน์มันมีอะไรเกิดขึ้น ในปีแรกร้านค้าชุมชนของเรากำไรประมาณแสนกว่าบาท แสนกว่าบาทนี้เรามาเฉลี่ยคืนให้แก่คนซื้อสินค้า ถือถ้าใครซื้อสินค้า 100 บาท ก็คืนให้ 3 บาท อย่างครบถ้วนผมซื้อปีหนึ่งก็ 30,000 บาท ทั้งครบถ้วนนะ ได้เงินคืนก็ประมาณ 900 บาท แล้วก็ลงทุนได้อีกประมาณ 10,000 บาท ก็จะได้ปันผลอีก 1,000 บาท ก็ได้คืนมาเกือบ ๆ 2,000 บาท นี่ก็สรุปสิ้นปี ในปีแรกมีเงินแค่ 2 ตัวนะครับจากกำไร แล้วบางคนก็บอกว่าร้านค้าชุมชนให้ประโยชน์อะไรแก่สมาชิก บางคนเขาก็ซื้อเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างปัจจุบันก็ย่างเข้าปีที่ 3 ข้าวยากมากแพง น้ำมันราคาสูง ทำให้ข้าวของเครื่องใช้ก็แพงขึ้น ร้านค้าชุมชนของหมู่ที่ 6 ตำบลสวนป่านนี้เราซื้อ ยกตัวอย่าง เช่น ข้าวสารนะเราซื้อจากโรงสี โรงสีขาย 200 บาท เราก็ขาย 210 บาท นโยบายของร้านค้าชุมชนคือของทุกอย่างจะเอากำไรประมาณ 10% แต่ถ้าเป็นสินค้าของที่อื่นเขาจะเอากำไร 20% ขึ้นไป เพราะว่ากำไร 10% นี้เราคิดว่าเราขายข้าวสารนี้ 200 บาท เราขาย 210 บาท กำไรแค่ 5% แล้วพอสิ้นปีซื้อข้าวสารไป 1 ลูก 200 บาท ได้เฉลี่ยคืนอีก 6 บาทกว่า ๆ ซื้อไป 210 บาท เท่ากับข้าวสารกระสอบหนึ่งร้านค้าได้กำไรลูกละ 2 บาทกว่า ๆ ซื้อมา 200 ลูกก็เต็มรถแล้ว 200 ลูกก็ได้กำไร 400 บาท แต่สินค้าบางตัว เช่น เหล้า บุหรี่ ของที่ไม่จำเป็นต้องครบถ้วนเราก็ขายราคาปกติ ทำให้เราไปถ่วงเฉลี่ยกับพวกนั้นได้ ของอันไหนที่อุปโภคบริโภคมีความจำเป็นต่อชีวิตประชาชนเราก็ขายถูกลง แล้วในเมื่อเรามีกำไรมากขึ้นในปีที่ 2 เราก็มีการจัดเลี้ยง การจับของขวัญปีใหม่ ก็จะพยายามทำไปผู้เขา เช่น บิ๊กซี แม็กโคร โลตัสเขาแจกอะไร ผมก็แจก สมมติเขาแจกทอง 100 บาท ผมก็แจกทอง 1 สลึง เขาแจกข้าวสารเป็นถุง ๆ ผมก็แจกข้าวสาร 5 กิโลกรัม แต่มีจำนวนจำกัดว่า 20-30 ถุง พอถึงสิ้นปีปันผลเราจะมีกิจกรรม แต่พอมาปีที่ 3 นี้เราก็มีกิจกรรมที่น่าสนใจก็คือว่าสมาชิกร้านค้าชุมชนครบถ้วนใครสามารถซื้อของตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป ถ้าคุณหรือคนในครอบครัวของคุณนอนโรงพยาบาล

คุณขอใบรับรองแพทย์มา ทางร้านค้าชุมชนจะกันเงินจากที่กำไรไว้ในแต่ละปีประมาณ 20,000 บาท มาตั้งเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิกผู้ที่นอนโรงพยาบาลคืนละ 100 บาท แต่คนหนึ่งไม่เกิน 5 คืน/ปี แต่หมู่บ้านผมก็มีเรื่องล้งจะออมทรัพย์ ปีนี้ก็ข้างเข้าสู่ปีที่ 3 ท่านที่เป็นสมาชิกของร้านค้าด้วย เป็นสมาชิกของกลุ่มล้งจะด้วยก็ได้อีก 100 บาท เมื่อเร็ว ๆ นี้แม่บ้านของผมไปนอน รับ 2 เด้ง นอน 5 คืน รับเป็นพัน นี่ก็คือสวัสดิการของพวกเราเอง คือแม่บ้านผมมีประกันสังคม ไม่ใช่ไม่มี นอนโรงพยาบาลอะไรก็สามารถเลือกได้แต่คนไปเฝ้าไข้ บางทีผมต้องขี่รถเครื่องไปเฝ้า บางทีต้องนั่งรถไปเฝ้า บางทีเงินก็ไม่ค่อยมี ถ้าได้คืนละ 200 บาทมันก็ช่วยได้ ในปีนี้ของกองทุนหมู่บ้านหมู่ที่ 6 เราก็จะคุยกันเรื่องสวัสดิการเหมือนกันว่าสวัสดิการของสมาชิกที่จะให้แก่ก็ยังไม่ให้สักที ให้เป็นในเรื่องของ ไม่ค่อยจะยั่งยืน ก็จะเอาไปให้เรื่องการกินการอยู่ บางคนอยู่บ้านก็ได้ขึ้นสมาชิกส่วนมากทำใจจะพยายามคุยกับกรรมการว่าทำไมคนเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านท่านมี 400 บาทใช่ไหม เป็นอะไรไปปุ๊บ มันออมอยู่ได้ 300 บาทแล้ว แล้วเราก็มีการไปโฆษณากันว่าโดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์ของเราที่ทำมาในปีแรกเราเริ่มตั้งแต่วันที่ 12 มกราคม 2546 พอปี 2547 เราปันผลคนที่นอนสมาชิกเดือนละ 100 บาท 12 เดือนก็ 1,200 บาท ได้ปันผลก็เดือนละ 72 บาท พอปีที่ 2 เราปันผลได้คนละ 216 บาท ก็ตก 9% กว่า ๆ แล้วพอเข้ามาปีที่ 3 เราก็เริ่มมีการพูดการคุยแล้วว่าเงินเราเริ่มมากขึ้น ยกตัวอย่างในครั้งแรกเราลงหุ้นมีสมาชิก 73 คน ได้ 5,860 บาท มาเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2546 เรามีเงินลงทุน แล้วก็เงินกู้ส่งคืนปล่อยไป 10,803 บาท จาก 5 พันกว่าบาท ปีกว่า ๆ เกือบ ๆ 3 ปีเรามีเงิน แสนกว่าบาทที่ปล่อยให้สมาชิกกู้ แล้วก็ก็มีสมาชิกที่กู้ไปแล้วที่ได้รับความเดือดร้อนเราก็ช่วยเหลือในการกู้ยืมประมาณ 130 ท่าน วงเงินที่ผมปล่อยกู้ไปประมาณ 130,000 กว่าบาท เห็นไหมครับนี่คือการช่วยเหลือของกลุ่มพวกเราเองโดยที่ใช้ระบบการเกื้อหนุน การรวมกลุ่มเข้ามาต่อสู้ แล้วก็สร้างระบบสวัสดิการ วางแผนกันว่าตอนนี้ผมมีตำแหน่งเป็น อบต. ไปที่ไหนชาวบ้านแก่ ๆ เฒ่า ๆ หรือคนพิการเขาถามว่าเมื่อไรจะได้เบี้ยยังชีพ เมื่อไรจะได้เงินสงเคราะห์ ผมบอกว่าทางอำเภอเขาให้ตำบลผมนี้ 5 คน ถ้ายังงั้นพวกลุง ๆ ป้า ๆ ก็ภาวนาให้พวกที่รับเบี้ยยังชีพช่วงนี้ตายไปซะ แล้วจะได้เอาชื่อพวกเราไปใส่แทนก็พูดกันเล่น ๆ แล้วลุงกับป้าก็จะโดนเขาแข่งเหมือนกัน ตายไปแล้วเขาจะได้แทน ปีหนึ่งแค่ 5 คน ไม่รู้จะตายเมื่อไร คนที่หลังอีกสิบๆ คนอยู่ที่ไหน เราก็คิดกันว่าถ้าต่อไปอีก 10 ปี ข้างหน้ากลุ่มล้งจะของเรา สมาชิกที่ออมเงินตั้งแต่ปี 2546 ถึงปี 2556 คุณจะมีเงินออม 12,000 บาท เราก็เอา 12,000 บาท ปล่อยกู้ทุกเดือนเราก็คิดค่าบำรุงร้อยละ 2 เราจะได้ค่าบำรุง 240 บาท สำหรับคนที่ทำงานไม่ไหวจะยกกรณีพิเศษ 40 บาท เก็บเข้ากลุ่ม อีก 200 บาทเราจะคืนคุณไป แล้วก็ล้งจะก็ไม่ต้องส่ง มันจะขึ้นอยู่แค่นี้ตรงนั้น แต่เราต้องมีมติของกลุ่มว่าทำงานไม่ได้แล้วเราจะใช้ตัวนั้น คือเราเห็นว่าชาวบ้านในพื้นที่ของเราเป็นยังไง อย่างบางคนต้องการความช่วยเหลือ คุยกับผมมา พอตกเย็นนั่งกินเหล้าประจำ อย่างบางคนได้เดือนละ 300 บาท แต่ไปซื้อเหล้ากินวันละ 10 บาท เดือนหนึ่งก็หมดแล้ว แล้วจะเอาเงินไปยังชีพอยู่ทำไม ถ้าเป็นผมจะถอนออก คือเราต้องการให้คนที่เดือดร้อนจริง ๆ ให้เขาเอาไปใช้ประโยชน์ รัฐบาลอุดหนุนให้มาทำไมไม่เก็บให้ดีใช้ให้มีประโยชน์ ก็พยายามพูดกับหลาย ๆ คนว่าพวกเราสามารถสร้างสวัสดิการกันได้เองในกลุ่มของพวกเราโดยที่รัฐบาลอยากจะช่วยแต่ไม่มีเงินให้พวกเราทั้งหมด อย่างผมอีก 10 ปีก็จะตก 60 แล้ว อาจจะทำงานไม่ไหว แต่ตอนนี้

ทำงานได้กองทุนหมู่บ้านช่วยบริหาร พออายุ 60 ปีบอกกำหนดมาแล้วว่าอายุ 60 ปี ห้ามกู้ แล้วจะบริหารไปทำไมกองทุนหมู่บ้าน ลองมาคิดดูนะคนที่ทำงานปัจจุบันนี้พออายุ 60 ปี เขาห้ามกู้แล้ว ผมก็พยายามแย้งอย่างกองทุนประกันความเสี่ยงหรือพวกที่รับประกันชีวิต ทำไมต้องกำหนดอายุของพวกเราทั้ง ๆ ที่พวกเราทำงานช่วยเหลือ กองทุนมาตลอด แต่พอถึงเวลาเราก็ต้องหยุด แล้วอีกเรื่องที่คุณก็คือระบบ ขอพาดพิงถึงธนาคารนิดหนึ่ง ระบบของพวกเราที่ไปฝากธนาคาร ธนาคารได้เป็นร้อยละ ล้าน เบี้ยเลี้ยงตามหนี้พวกเราก็ได้ ออกไปทีหนึ่งก็ได้ 200 บาท เอาดอกเบี้ยของพวกเราไปตามหนี้พวกเรา ดอกเบี้ยพวกเราเอาไปสร้างธนาคารใหญ่โต ทำไมเราไม่เก็บเอง แต่ในโลกของความเป็นจริงเราต้องพึ่งรับธนาคาร ธกส. ออมสิน แต่ธนาคารอื่น ๆ ผมไม่พูดถึงเพราะว่าอันนี้คือของรัฐบาลยังงัย ธกส. อยู่เป็นเพื่อนคู่คิดคู่บ้าน เพราะว่าผมเป็นหนี้อยู่ คือระบบของ ธกส. เดียวนี้ก็คือเข้ามาพูดคุยกันมากขึ้นการเชื่อมโยงของกองทุนหมู่บ้านอย่างที่ผมก็ได้ของ ธกส. มาอีกล้านหนึ่ง คือเราคิดว่าจะไม่กู้แต่จริง ๆ แล้วมันเป็นไปได้เพราะกระแสธารรับ-ระบาย ผมขออย่า จาก ธกส. ได้เล่าบัญชีรับ-จ่ายที่น่าจะทำ เพราะผมเคยทำมาแล้วเมื่อ 4-5 ปีที่แล้ว ผมสามารถลดคอบายมุขบางอย่างลงไปได้เรื่องการพนัน เพราะบัญชีรับ - จ่าย แล้วก็มีการตั้งเป้าอีกในครอบครัวว่าพยายามอีก 4-5 ปีนี้เราจะหลุดหนี้จาก ธกส. แต่ช่วงนี้ก็ต้องกู้ ธกส. ไปก่อน โดยเฉพาะอนาคตของหมู่บ้านต้องมีการรวมกลุ่มใหญ่ ๆ มาวันนี้ต้องพึ่งผู้อำนวยการ ธกส. มาเป็นที่ปรึกษาอีก ก็ขอฝากไว้เท่านี้

คุณปิยะ พวงสำลี ได้ข่าวว่าพี่แดงทำบัญชีรับ-จ่ายลดคอบายมุขเรื่องการพนันได้ แล้วเข้ามาเป็นคนถ่ายวีดีโอที่นี้ด้วยใจใหม่ครับ เห็นกันชัด ๆ เอาเรื่องจริง ๆ มาคุยกัน ผมอยากเรียนอย่างนี้ พี่แดงท่านพูดประจำชัดเจนว่าพอจากการเก็บข้อมูลในระดับหมู่บ้านแล้วมาวางทิศทางการแก้ความยากจน ด้านพูดด้านคุยปรึกษาหารือมาทำร้านค้าชุมชน ทำมา 4 ปี แล้วร้านค้าชุมชนนี้แข่งกับบิกซี แม็กโคร โลตัสได้ มันแข่งได้ยังงัย เพราะว่าเวลาคนไปลงหุ้นมันเหมือนการลงทุน พอครบปีมีปันผล 9-10% มากกว่าธนาคาร เสร็จแล้วนำซื้อเวลาซื้อ 100 บาท พอครบปีปันผลซื้อกลับไปอีก 3 บาท เสร็จแล้วสมาชิกสิ้นปีมีโปรโมชันเลี้ยงฉลองมีแจกรางวัลสอยดาวกัน พวกผมก็เป็นสมาชิกก็ไป สนุกดีครับ แต่สิ่งที่มากกว่านั้นตอนนี้ได้พยายามคิดเรื่องสวัสดิการ บางคนก็เอะมันมีหรือเปล่าหรือเป็นไปได้หรือเปล่าแต่ทำได้ครับ เพราะว่าคนไม่ได้ป่วยพร้อมกันหมด ถ้าบ้านพี่แดงไม่ได้อยู่ใกล้อันดามันมันไม่มี สีนามิ ก็เป็นใช้ได้ ไม่อย่างนั้นล่ะก็ป่วยกันทั้งหมู่บ้านนอนโรงพยาบาลกันทั้งหมู่บ้านไม่ตีแน่ แต่กองทุน 7-8 พันบาทดูแลคน 500-600 คนนอนโรงพยาบาลคินละ 100 บาทไม่เกิน 5 คินนะครับ มาเป็นสมาชิกร้านค้า เป็นสมาชิกออมทรัพย์รับ 2 เดือนเวลานอนโรงพยาบาล ตรงนี้ผมคิดว่าโยงกัน แล้ววันนี้ผมอยากเรียนว่าคำว่าสวัสดิการไม่ใช่แค่สงเคราะห์ แล้วก็เอาเงินมาแจกผู้เฒ่าผู้แก่ วันนี้ถ้าท่านแก่ชราขึ้นมาไม่มีใครดูแล งานนี้ ทำยังงัยถึงจะมีเงินสงเคราะห์ถ้าไม่ไปรอรับดี ๆ ไม่ก็คนที่แข่งกันไปแข่งกันมาใครตายก็เสียเปรียบ ไม่มีตายกันจริงยิ่งแข่งยิ่งอยู่ยิ่งอยู่ใหญ่เลยครับ ก็เลขต้องมาคิดระบบสวัสดิการให้ตนเอง ผมคิดว่าคำว่าสวัสดิการไม่ใช่สงเคราะห์แต่ต้องใช้ปัญญาความร่วมมือ แล้วก็คิดค้นรูปแบบเป็นกองทุนที่จะมาช่วยดูแลกันเอง พี่แดงจะพูดคำว่า ของเรา ของเรา ผมคิดว่าเรื่องนี้สำคัญ ที่นี้ผมขอโยงไปแก๊จน ชักเข็มขึ้นขึ้นมา คนนครปฐมอาชีพการเกษตรเยอะ ปุ๋ยยากีราคแพง ช่วงนี้จะแก๊จนอย่างไร เรียนรู้ยังงัยแก๊จนของเกษตรกร เรียนเชิญคุณปรัตถกร จันทน์ผา

คุณปรัตถกร จันทน์ผา เป็นคนสุดท้ายทุกที ก็นั่งฟังนะครับผมสงสัย รกส.เหลือเกิน ถ้าพวกเราที่คิดกันที่สำเร็จ รกส. นี่ตงงานเลย ไปสร้างธนาคารแข่งเลย แต่ว่าที่แน่ ๆ นะครับ คุณปิยะก็พูดชัด คุณแดงก็พูดชัด คุณสังเวียนก็พูดชัด รกส. ก็พูดชัดมากเลย ไอ้ 2 คนนี้กูไม่ให้กูอีกต่อไป ตบหัวแล้วลูบหลังอีกนะ บอกว่าต้องฟัง รกส. อีกต่อไป แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นขอมีส่วนร่วมด้วย อยากรู้จริง ๆ ใครมีอาชีพเกษตรกรบ้างครับ ช่วยยกมือหน่อย เราต้องภูมิใจ ถ้าไม่มีเรา พวกนี้ไม่ต้องมาคิดให้ปวดหัวหรอก เขากำหนดมาว่าเกษตรกรเป็นกลุ่มคนที่ยากจนที่สุด แต่ผมอยากค้านนะ ก่อนที่เราจะมารู้จักปัญหาทั้งหมดเราต้องยอมรับนะว่าเกษตรกรคนหมู่มากนี้มันเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นตั้งแต่ประเทศไทยมีรูปร่างขึ้นมาอยู่ในพื้นที่โลก และก็ยอมรับว่าอาชีพการเกษตรมันคู่กับประเทศไทย ถ้าเกิดประเทศไทยมันไม่มีอาชีพการเกษตรมันคงไม่ใช่ประเทศไทยอย่างที่ทุกคนเคยรู้จัก แต่เราบอกว่าเรากำลังจะเจอเรื่องการเกษตรมันจริงหรือไม่ ผมอาจจะรวมได้หลาย ๆ ทางหลาย ๆ อย่างนะครับ แต่วันนี้เราขอชี้ชัดกันก่อนว่าองค์ประกอบที่จะให้เกิดการเกษตรมันมีอยู่ 3 อย่าง 1. คน 2. ดิน 3. เงิน ไร่ไหมครับ เราบอกว่าถ้าทั้ง 3 อย่างเป็นอันว่าเกษตรล่มจม แต่ว่าแยกที่สุดแยกที่ไหนครับ แยกที่คน คนนี้แยกจากจริง ๆ มันแยกมาก แต่ว่าแยกแล้วถ้าไม่แยกดินไม่ก็ไม่ได้ ไร่ยากมากนะ คนไทยเรายังยืนอยู่ มันเป็นคนหันดักมือเงิบ ๆ ที่มันถูกเข้ามาโดยที่คนไทยไม่รู้ตัว แผ่นดินก็เหมือนกันครับ เมื่อก่อนนี้เขาชื่นชมว่าคนไทยเป็นเกษตรกรที่เก่งมากที่สุด แต่เดี๋ยวนี้เป็นใจรักเกษตรกรไทยต้องพึ่งคนอื่นเขาทั้งหมดเลย ตัวเองต้องพึ่งคนอื่น ปลูกข้าวก็พึ่งคนอื่น ลืมทุกสิ่งทุกอย่าง มาวันนี้ครับ เราคุยกันให้ชัด ๆ เลย เอาคนในระดับหนึ่งก่อน ที่ที่เกษตรกรผมไปพูดที่จังหวัดเพชรบุรีมีลุงคนหนึ่งเขามาอบรมที่ปฐมมโศก แล้วก็ฟังผมคุยแล้วก็ไปเจอคนที่เพชรบุรีก็บอกดีเลยอาจารย์อ้อยเจอคราวนี้อยากศึกษามาก ผมขาดทุนเรื่องการเกษตรเยอะแยะเลยอยากจะได้ด้วย ผมบอกว่าลุงครับรอสักประเดี๋ยวให้ผมเป็นวิทยากรสัก 2 ชั่วโมง เดี๋ยวผมไปคุยที่บ้านคุณลุงเลย ผมก็บรรยายไปลุงก็นั่งฟังด้วยพอบรรยายจบปั๊บลุงแกละเดินหนีเลย ผมก็ตะโกนไล่ไมค์เลย อ้าว! คุณลุงไหนว่าจะคุยกับผมบอกว่าขาดทุนเรื่องการเกษตร แยกออกไม่คุยแล้ว ผมก็ถามทำไม ลุงแล้วกูไม่ได้เจอเรื่องการเกษตร แล้วลุงเจอเรื่องอะไรครับ กูสรุปสรุปเอง เพราะฉะนั้นองค์ประกอบที่ 1 แก่เรื่องคนครับ ต้องลดละอบายมุขนี้เป็นอันดับหนึ่ง เขาพูดกันไปแล้วผมไม่อยากจะพูดซ้ำ 2. ต้องทำครอบครัวให้เป็นครอบครัวเกษตรกร ไม่ใช่ผัวรดน้ำตัวดำเหมียงเลย พอเรียกเมีย แม่มีงเอ๊ย! มาช่วยรดน้ำหน่อย ตวาดหัวอีก มีงเป็นผัวมีหน้าที่เลี้ยงลูกจะอย่ามาขึ้นเสียง หรือเมียทำงานปางดาเลย บอกพี่มาช่วยรดน้ำหน่อย ผัวเปิดประตูออกมาบอกว่า แม่มีงไปซื้อให้กูอีกครั้งขวดก่อน ให้กูถอนก่อนเดี๋ยวกูช่วย จบเห่ครับ หรือลูกชายครับ พ่อแม่ขยันขันแข็ง ลูกบอกแม่มอเตอร์ไซด์ แม่มอเตอร์ไซด์ บิด ๆ ไปชนต้นไม้ตูมเสร็จอีก ต้องแก้เรื่องคนตรงนี้ให้ได้ ต่อมาก็เรื่องต้นไม้ เราต้องยอมรับความเป็นจริงว่าโลกใบนี้มันมีอยู่ 2 อย่างเท่านั้นคือ สิ่งที่มีชีวิตกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต พอผมถามว่าต้นไม้เป็นสิ่งมีชีวิต เพราะฉะนั้นบอกได้เลยว่าต้นไม้มีชีวิต คนมีชีวิต ถ้าเช่นนั้นความต้องการเหมือนกันคือ กิน ชี ปี้ นอน ถ้าเรายอมรับอย่างนั้นเราทำยังไงเราจะเข้าใจต้นไม้ ต้นไม้ก็เหมือนคนนี่ครับ ถ้าเราเห็นฝรั่งตัวขาว ๆ ตาสีน้ำข้าวเดินมา บอกนี่ฝรั่งนะ ถ้าโพกผ้าก็บอกว่าแขกนะ เรา รู้ แต่ถามว่าฝรั่ง แขก ไทย จีนนี่มันคนไหม คนครับกินก็ต่าง อยู่ก็ต่าง นอนก็ต่าง เลือกเมียยังต่างเลยใช่ไหมครับ อย่างนั้นต้นไม้ที่เราเห็นนั่นกล้วยไม้ นั่นต้นกล้วย นั่นมะม่วง

มันเป็นต้นไม้แต่ว่ามันกินต่าง ชอบต่าง อยู่ต่าง ขอโทษครับทุกวันนี้ผมรวมไว้หลายที่ บางคนปลูกข้าวมาจนแก่เนะครับ ขอโทษนะครับท่านนั่งอยู่ตรงนี้ด้วย นี่มือหนึ่งเลยปลูกข้าวเมื่อก่อนที่บ้านไม่มีจะอยู่ อาศัยพี่สาวอยู่ เงินเป็นหนี้ ธกส. เตาแก๊สก็ไม่มี โซฟาไม่มี แต่พอลุงอ้วนคิดได้ทำได้เป็นใจครับเดี๋ยวนี้ บ้านหลังใหญ่โต มีเงินส่งลูกชายเรียน มีโซฟา มีเตาแก๊ส ไม่เป็นหนี้ เลิกกู้ ธกส. เพราะเริ่มเข้าใจต้นไม้ ลุงอ้วนบอกว่าไอ้โฮปลูกข้าวมาตั้งแต่หนุ่ม ๆ แม่ยังตลอดโคนต้นข้าวเลยไม่รู้จักข้าว บางคนปลูกมะม่วงก็ไม่รู้จักมะม่วง ปลูกมะนาวไม่รู้จักมะนาว คำว่ารู้จักหมายถึงว่า ถ้าเกิดคนที่มีครอบครัวแล้วนะ ถามว่าผู้ชายคนอื่นรู้จักไหมว่าเขาเป็นผู้ชาย เออรู้จักว่าเป็นผู้ชาย แต่รู้จักจริง ๆ รู้จักผู้ชายที่อยู่ข้างตัว แค่มองตาก็มองแล้วว่าผัวต้องการอะไรลูกไหมครับ รู้แม้กระทั่งชอบเสื้อสีอะไร กินรสชาติแบบไหน นั่นคือเขาจริง เรื่องสุดท้ายเรื่องดินหรือเรียกอีกอย่างว่าพระแม่ธรณี เราเกิดเป็นคนครับเราไหว้ทั่วทิศ ไหว้เจ้า ไหว้ศาลพระภูมิ ไหว้พระแม่คงคา ไหว้หมดเครื่องเซ่นไหว้ไม่ได้ละ แต่เกษตรกรไทยครับไม่เคยไหว้พระแม่ธรณีเลย จึงมีคำกล่าวว่าเกษตรกรเป็นเกษตรกรที่อกตัญญู แต่ถ้าเกิดเราค้าเด็กหรือค้าคนที่ไม่ดีว่า มึงนี่มันอกตัญญูแถมยังมีต่อว่า คนอย่างมึงทำกินไม่ขึ้น เห็นไหมครับเราไหว้หมด แต่เราไม่เคยไหว้พระแม่ธรณีเลยเราได้แค่กอบโกยผลผลิตในแผ่นดินนั้นขึ้นมาขาย แต่ไม่เคยเอาอะไรลงไปสู่ดินเลย มีคำถามไหมครับว่า แล้วเครื่องเซ่นคืออะไร เครื่องเซ่นก็คือข้าว ขี้ควาย เศษหญ้า เศษใบไม้ ชาวสวนกวาดดินในแปลงเลยเก็บไปทิ้งข้างสวน ตรงคันสวน ดินฟูเลย ส่วนในสวนดินแข็งเป็กละเอียด จับพระแม่ธรณีแก้ผ้าเอายาฆ่าหญ้าฉีด ผมขอวิงวอนถ้าเรายังรักผืนแผ่นดินไทย เรายังคงรักในหลวง ท่านอยู่ดีกินดี ทุกวันนี้ต้องมาลำบากเพราะรักเกษตรกรเหมือนลูกหลานพยายามจะช่วยเหลือทุกอย่าง พยายามบอกพวกเราว่าให้เป็นเกษตรพอเพียง ผมเคยสงสัยว่าในหลวงไปคิดทฤษฎีนี้มาจากไหน คำว่า "พอเพียง" ในหลวงบอกว่าไม่ได้คิด แต่มีคนที่เก่งกว่าคิดไว้ ใครรู้ไหมครับ พระพุทธเจ้าครับ พระพุทธเจ้าสอนให้เราเดินทางสายกลาง คำว่าพอดีไม่ให้ดังไปแล้วก็ไม่ให้หย่อนไป ตรงนี้ต่างหากละครับที่เป็นอย่างนั้น วันนี้ผมขอวิงวอนให้เรามากราบพระแม่ธรณี นึกถึงบุญคุณของพระแม่ธรณี ผมเชื่อว่าคุณจะมีรายได้สูงขึ้น ถ้ามีรายได้สูงขึ้นคุณก็จะมีเงินมาออมทรัพย์กับกลุ่มสังกะสีกลุ่มนี้ แล้วคุณก็จะมีเงินไปใช้หนี้ ธกส. กลุ่มไหน แล้วคุณก็จะมีเงินไปซื้อสินค้าร้านค้าชุมชนของคุณแดงอีก และคุณก็จะทำให้คุณปิยะตังงานไม่ต้องมาทำแผนชุมชน

คุณปิยะ พวงสำลี คือพี่อ้อยท่านไม่ได้เป็นญาติอะไรกับหมอลักษณ์นะครับ แต่เกม่าพี่น้องหลายเรื่อง ผมคิดที่น่าสนใจ เห็นอย่างไรครับลีลาชัดเจน วันนี้พี่อ้อยกำลังพูดให้เราเห็นว่าการแก้ที่รากเหง้าของมันจะลงไปที่พระแม่ธรณี ถ้าตรงนี้ทำดี ๆ มันแก้จนได้ โขงไปซื้อร้านค้าชุมชน ไปเรื่องออมทรัพย์ ไปหลาย ๆ เรื่อง รอบสุดท้ายนี้ผมขอคนละ 4 นาที ขอแบบหมอลักษณ์นะครับ พี่นงเลย แล้วเดี๋ยวจะเปิดให้ในเวทีมีจดหมายน้อยกับมีไม้คั่นครับ อยากจะแลกเปลี่ยนกัน เรียนเชิญท่านผอ.ครับ

คุณประวิทย์ เฟ่งรุ่งเรืองวงศ์ ต้องขอบคุณมากที่วันนี้กล่าวถึง ธกส. หลายประโยค ต้องเรียนเพิ่มเติมว่าเพราะผู้เข้าเสวนาในครั้งนี้ก็พยายามทำความเข้าใจ ชี้ให้พวกเราเห็นแล้วว่าภารกิจที่จะให้พวกเราพ้นจากการอยู่อย่างลำบากมันมีช่องทาง ไม่ใช่ไม่มีเสียเลย ก็มีหลายวิธี ตั้งแต่ความเป็นอยู่ การพัฒนาตัวเองที่สำคัญที่ผมได้กล่าวไปว่าการทำบัญชีครัวเรือน หรือบัญชีรับ-จ่ายมันให้คุณประโยชน์กับพวกเราอย่างไร

และเป็นข่าวดีของพี่น้องทั้งหลายว่าขณะนี้ ธกส. กำลังปรับแนวทางการพัฒนาการทำงานของเราในสู่ภาคประชาชนมากขึ้น ต่อไปไม่เพียงแต่เกษตรกรที่จะใช้บริการสินเชื่อของ ธกส. เท่านั้น แม้แต่คนที่มืออาชีพอื่นนอกเหนือจากภาคเกษตร แต่ถ้าอยู่ในภาคประชาชนแล้วก็สามารถเข้ามาใช้บริการสินเชื่อของ ธกส. ได้ เพื่อให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้เช่นเดียวกัน ก็ขอเรียนไว้เท่านี้ก่อน ทำบัญชีเถอะครับ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจะได้เป็นคนที่มีฐานะมั่นคงแล้วก็ครอบครัวก็จะมีความสุข ขอบขอบคุณครับ

คุณปิยะ พวงสำลี ท่านผู้ประกอบการอีกที ว่างขนิบเคียว แก้งจัน ถ้าทำบัญชีครัวเรือน ผมอยากเรียนที่อาจารย์พิชัย วันนี้การเรียนรู้ไม่ใช่หุคแค่ข้อมูลแล้วมานั่งคุยกันเอง มันมีการเรียนรู้ที่เราเรียกว่าการเรียนรู้เชิงประจักษ์หรือเรียนรู้ให้เห็นกับตาจับไม้กับมือ โดยมีกระบวนการทำที่เราเรียกว่าศูนย์การเรียนรู้ มันไปช่วยในการแก้จนยังงี้ครับอยากเรียนถามอาจารย์พิชัย คัมภีร์ศาสตร์

อาจารย์พิชัย คัมภีร์ศาสตร์ ขอบขอบคุณครับ จุดที่คลองจินดา บ้านพาดหมอน หมู่ที่ 6 เราได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้วิถีพอเพียง คือทำอะไรที่จะให้คนเราไม่ไปยึดติดกับลัทธิทุนนิยม อยู่แบบพอใช้พอกินนะพอมีความสุข ถามว่าพอเพียงพอแค่ไหน เราก็ตอบได้ว่าถ้าเราทำแล้วเรามีความสุขนั่นคือวิถีพอเพียงของคนมีเงิน 1 ล้าน เขาบอกว่ายังไม่พอ 10 ล้านก็ยังไม่พอก็ต้องชวนขวยไปเรื่อย ๆ เขาก็มีชีวิตที่เป็นทุกข์ ที่ศูนย์การเรียนรู้วิถีพอเพียงที่บ้านพาดหมอน ซึ่งมีสวนเกษตรประณีต 1 ไร่ สามารถแก้ปัญหาความยากจนได้หลักการของสวนเกษตรประณีต คือ การวางแผนปลูกต้นไม้ทุกอย่างที่เรากิน แล้วกินทุกอย่างที่เราปลูกเหลือเราก็เผื่อแผ่เพื่อนบ้าน ที่นี้รายละเอียดไม่ต้องไปศึกษาดูงานถึงบ้านพอคำเดื่องที่บุรีรัมย์ก็สามารถไปที่สวนเกษตรประณีตที่คลองจินดา อำเภอสามปราชญ์กันได้ อย่างที่ 2 บ้านดินเป็นศูนย์การเรียนรู้การสร้างบ้านดินเป็นการรักษาสสิ่งแวดล้อม เราสร้างบ้านด้วยไม้ก็ต้องไปตัดไม้ทำลายป่า สร้างบ้านด้วยซีเมนต์คอนกรีตก็ต้องไประเบิดภูเขาหินมาสร้างบ้าน แต่ถ้าสร้างบ้านด้วยดินเพียงย้ายดินจากที่หนึ่งไปสร้างอีกที่หนึ่งก็ลงทุนไม่กี่หมื่น 2-3 หมื่นก็สร้างได้แล้วแต่ว่าจะใช้วัสดุในท้องถิ่นทำอย่างไร เรามีสร้างให้ดูแล้ว ในพื้นที่ประมาณ 30 ตารางเมตร ใช้เงินทุนก็สร้างได้ดี ประมาณ 80,000 บาท เท่านั้นที่อยู่ได้เป็นครอบครัวอีกอย่างหนึ่งนะครับที่บอกไปแล้วก็มีสวนเกษตรประณีต บ้านดิน แล้วก็เตาเผาถ่านน้ำส้มควันไม้ ใช้กิ่งไม้ที่ตัดทิ้ง ชาวบ้านชาวสวนเอาไปเผาไฟทิ้ง เามาเผาถ่านแล้วได้น้ำส้มควันไม้ที่เรากลั่นเป็นไอหอยคมานั้น เอาไปฉีดขับไล่แมลง น้ำส้มควันไม้นั้นสามารถที่จะประหยัดรายจ่ายของประชาชนเกษตรกรได้ ใช้เตาถ่าน 200 ลิตร 1 ถัง แล้วมาต่อท่อก็อก ใช้ทุนประมาณ 400 บาท เมาเตาแรกคุ้มแล้วครับ เพราะถ่านไม้ตัดไม้ที่ทิ้ง ๆ นะเอาไปใส่ในเตาจุดไฟเผา ถ่านไม้นั้นได้ประมาณ 1 กระสอบปุ๋ยครั้งก็ขายได้ประมาณ 100 บาท น้ำส้มควันไม้ที่ได้จะได้ 5 ลิตร ลิตรละ 100 บาท รวมเป็น 600 บาท ลงทุนแค่ 400 บาท เมาครั้งแรกได้กำไร 200 บาทแล้วครับ ครั้งต่อไปกำไรล้วน ๆ แล้วอีกอย่างหนึ่งครับถึงหมักแก๊สชีวภาพ ท่านอาจจะไม่เชื่อ นี่คือต้นแบบของอาจารย์บุญมา ท่านใช้ขี้หมูแห้งสีก 3 กิโลกรัม แล้วหมักไว้ต่อจากนั้นอีก 3 ปีท่านไม่ต้องซื้อแก๊สหุงต้ม เพียงแต่เอาผักใส่ถังวันละ 1 กิโลกรัม ท่านจะได้แก๊สหุงต้มวันละ 200 ลิตร จุดใช้ได้ประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งครอบครัวเล็ก ๆ ไม่ได้ค้าขายอะไร 1 ชั่วโมงก็เหลือเฟือแล้วครับ นอกจากนั้นในศูนย์การเรียนรู้ก็จะมีเรื่อง อย่างเช่น กองทุนหมู่บ้าน ล้างจะออมทรัพย์ กองทุนแม่ของแผ่นดินซึ่งพระราชินีได้พระราชทาน

เงินขวัญถุงมาให้หมู่บ้านที่เข้มแข็ง ต่อด้านยาเสพติดได้อำเภอละ 1 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 8,000 บาท แล้วก็ขยายมากยิ่งขึ้น ขณะนี้ก็มี 30,000 บาทแล้ว เอาเงินนั้นไว้ต่อต้านยาเสพติดในชุมชน แล้วก็เรื่องปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมักเรื่องสารจับไล่แมลง เราก็ใช้ประโยชน์ตรงนี้มีมาแก้ไขความยากจนจากการใช้ปุ๋ยเคมี ที่สำคัญเกษตรกรรมปลูกพืชเป็น 10 ปี แต่ไม่รู้จักดินของตัวเองอย่างที่อาจารย์อ้อยว่า เรามีชุดตรวจสภาพดินให้แนะนำวิธีการให้ จะเก็บดินอย่างไร แล้วก็มาทดลองดินของตัวเองว่าสภาพดินเป็นอย่างไร แร่ธาตุตัวไหนขาดเราก็ไปซื้อเฉพาะตัวที่ขาดมาใส่ ไม่จำเป็นต้องซื้อสูตร 16-16-16 มาใส่ เพราะธาตุบางตัวในดินเรามีอยู่แล้วก็เลือกใช้ปุ๋ยที่ราคาถูกลงได้หรือใช้ปุ๋ยชีวภาพไปแก้ปัญหาดรตรงนั้น แล้วมีอีกเรื่องหนึ่งหมู่บ้านต่าง ๆ ที่เขาทำให้ชุมชนเขาเข้มแข็งเขาทำอย่างไร เรามีซีดี ที่เอกสารคล้าย ๆ ห้องสมุดไปยืมมาศึกษาอ่านได้ เพราะฉะนั้นที่ศูนย์การเรียนรู้ตอนนี้เราได้รับสมัครสมาชิกจากโรงเรียนต่าง ๆ รอบ ๆ พื้นที่ในเขตตำบลคลองจินดาให้เป็นสมาชิกให้น่านักเรียนมาศึกษาเรียนรู้เป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อที่จะให้นักเรียนไปขยายผลที่บ้านของเรา ถ้าท่านที่จะนำคณะหรือว่าจะนำนักเรียนไปศึกษาที่อยู่ที่บ้านพาดหมอน ตำบลคลองจินดา ขอบคุณครับ

คุณปิยะ พวงคำลี พุดคงไม่หมด ต้องไปดู ไปเรียนรู้ให้เห็นกับตา มันใส่ผัก 1 กิโลกรัมนี้แทนแก๊สได้จริงไหม แล้วก็บ้านดินมันทำได้ยังไง ฝนตกน้ำไม่รั่วยังไง การกินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกทุกอย่างที่กิน ปลูกไม่ใช้สอยยังไง ต้องไปดู ในรอบนี้อยากเรียนถามคุณสังเวียน สัจจะนี้มีมันแก้วนจริง ๆ ได้อย่างไรบ้าง เรียนเชิญคุณสังเวียน เอกจิน

คุณสังเวียน เอกจิน ที่คุยเรื่องนี้เพราะว่าชุมชนเรามีปัญหาเรื่องเงิน เรื่องหนี้สิน เราต้องเสียเงินให้กับคนภายนอกเยอะแยะ เมื่อรู้ว่าเป็นแบบนี้แล้วเราก็มารจัดการเรื่องการเงินกันเองซะใหม่ครับ เราก็เป็นเจ้าของธนาคารเองนำภูมิไจนะ แล้วก็เงินมาสะสมมีสวัสดิการ เราก็จะเป็นเจ้าของบริษัทประกันเองดีกว่าซะใหม่ แต่นั่นมันเป็นการบรรเทาในเบื้องต้นมันก็ยังหนีไม่พ้นที่คนต้องกู้ แต่เราจัดการกันเอง เป็นเจ้าของธนาคารกันเอง เป็นคนทำประกันเอง ถ้าเหนือขึ้นไปกว่านั้นอีกขั้นหนึ่งนะการเงินที่เราทำกันมันไม่ใช่มาออมเงินฝาก กู้เงินอย่างเดียวมันไม่ใช่ มันเป็นเรื่องมือในการพัฒนาได้ เราบอกว่าชุมชนเราจะพัฒนาต้องมีการประชุมต้องมีการรวมคนซะใหม่ ซึ่งพวกเราจัดประชาคมกันเยอะแยะ แต่พอมารวมกันสักพักหนึ่งชาวบ้านเขาต้องการรูปธรรมที่ชัดเจน ถ้าเมื่อไรเราประชุมอย่างเดียว ประชุมเสร็จก็กลับบ้านใครบ้านมันแล้วไ้ครับ แล้วเวทีจะเบื่อกันไหมถ้าเป็นอย่างนี้ แต่เมื่อมีเงินมาเป็นเงื่อนไขนั้นคนก็มาเจอกันด้วยสัจจะที่ให้ไว้ต่อกัน มันก็เป็นเครื่องมือให้คนมาเจอกัน แล้วก็ได้คิดกันทำแผนชุมชน คิดกันเรื่องเกษตร บ้านเราเป็นยังไงบ้างก็คิดกันกันไป อันนี้มันเป็นเครื่องมือที่สร้างเวทีเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนได้ แล้วก็เครื่องมือสร้างให้คนเป็นคนดีได้ด้วย ระบบการเงินถ้าเราทำดี ๆ สร้างคนให้เป็นคนดีได้ เช่น สมมติว่าผมเดือนร้อนผมยืมเงินกลุ่มไปแต่ผมทำตัวไม่ดี ครั้งหน้าพวกเราจะให้ผมยืมเงินกลุ่มไปอีกไหม แต่ถ้าคนไหนที่เขาเป็นคนจนชาวบ้านมองว่าเขาไม่มีศักยภาพที่จะเอาเงินมาคืนกลุ่มได้ แต่พอคนดูถูกเขาอย่างนี้เขาตั้งใจที่จะพลิกตัวเองตั้งใจทำมาหากินเขาก็ไปพิสูจน์ตัวเอง เพื่อให้เขาได้รับการช่วยเหลือจากกลุ่ม อันนี้เป็นการสร้างคนตรงนี้ช่วยได้แน่ ๆ ขอทวนอีกทีนะจากที่เราจัดระบบการเงินกันเองเราไม่ต้องพึ่งใคร อีกขั้นหนึ่งเราเอาเงินมาเป็น

เครื่องมือสร้างคนให้เป็นคนดีให้ได้เหมือนที่พี่อ้อยบอก แก้ปัญหาก็ต้องแก้ที่คนใจครับ ที่ให้เหนือกว่านั้นอีก ฝากประเด็นไว้ ถ้าพวกเราทำได้ เอาสถาบันการเงินที่พวกเราสร้างขึ้นมานี้มาเป็นตัวกระตุกเป็นตัวเตือนคนในชุมชนถึงโทษภัยของการเป็นหนี้ ไม่ใช่เราสร้างกลุ่มมาเพื่อจะสร้างหนี้ เมื่อไรเราเตือนร้อนเราจะหยิบยื่นเราก็ต้องใช้เงินจากกลุ่มของเรา แต่เมื่อถึงที่สุดแล้วเราต้องใช้สถาบันการเงินที่เราสร้างขึ้นมาเป็นจุดสะกิดเตือนคนในชุมชนถึงโทษภัยของการเป็นหนี้ให้ได้ แต่อยากจะแลกเปลี่ยนไว้ตรงนี้ มันเป็นตำราของฝรั่งก็จริง ที่จริงผมไม่ค่อยชอบฝรั่งหรอกครับแต่บางทีบางเรื่องก็เอามาแลกเปลี่ยนนะ เขาเขียนไว้ว่า

“เงินซื้อที่อยู่อาศัยได้ แต่ซื้อความอบอุ่นในบ้านไม่ได้

เงินซื้อเตียงนอนหรูหราได้ แต่ซื้อนิทรามย์ไม่ได้

เงินซื้อนาฬิกาได้ แต่ซื้อเวลาไม่ได้

เงินซื้อตำแหน่งทรงเกียรติได้ แต่ซื้อความเคารพนพอบไม่ได้

เงินซื้อยารักษาโรคได้ แต่ซื้อชีวิตไม่ได้

เงินซื้อโลหิตได้ แต่ซื้อชีวิตไม่ได้

เงินซื้อกามมรรมย์ได้ แต่ซื้อความรักไม่ได้”

ให้พี่น้องลองเปรียบเทียบดูนะครับว่าจะเลือกอย่างไร ผมคิดว่าพวกท่านคงเลือกอย่างท้ายนะ คงไม่มีใครเลือกอย่างแรกหรอกครับ เมื่อเลือกอย่างท้ายลงถามตัวเองดูซิว่าสุดท้ายแล้วเงินมันไม่มีอำนาจอะไรหรอกนะครับตัดเรื่องเงินไปซะ จริง ๆ แล้วชีวิตเราหนึ่งชีวิตนี้ผมว่าเราเอาตัวเราเองไปอยู่กับเงินมากกว่า เอาเงินขึ้นมาเป็นใหญ่ให้มันมีอิทธิพลเหนือเรา เราต้องมีอิทธิพลเหนือเงินให้ได้ ก็พี่น้องลองดูที่ดินที่พี่อ้อยบอก พระแม่ธรณีสมบุรณ์ขึ้นมาแล้วนั้น ถึงเราไม่มีเงินในกระเป๋าเลยสักบาท ถามว่าพวกเราเคยเห็นคนไทยคนไหนบ้างที่อดตาย ฝากประเด็นไว้ ขอบคุณครับ

คุณปิยะ พวงสำลี ผมคิดว่าคุณสังเวียนกำลังให้เราเห็นว่าเรายังปฏิเสธเงินไม่ได้ เราก็ยืมเอาเงินมาพัฒนาคน พัฒนาวินัย พัฒนาสังคมของคนในชุมชนให้เกิดการรวมกลุ่ม เกิดการเรียนรู้ มีการประชุมพูดคุยแล้วเกิดประชาคมแห่งการเรียนรู้ขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเงินไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ไม่ได้เป็นทั้งหมดของชีวิต ความสุขไม่ได้ประกอบด้วยเงินเพียงตัวเดียว น่าจะประกอบด้วยความรักที่เราเรียกว่ากลุ่มทางสังคม หรือว่าทุนชีวิตนะครับ “สุขอย่างสมดุล ด้วยทุนชีวิต” ผมคิดว่าต้องจัดการเรื่องการเงินให้มันสมดุล สมดุลแต่ละคนไม่เหมือนกันเหมือนกับความปลอดภัยของแต่ละคนไม่เท่ากัน แต่ก็ต้องยอมรับว่าประเทศในโลกนี้มีเข็มทิศหลัก ๆ ในการพัฒนาประเทศก็ใช้เงินเป็นตัวกลางที่เรียกว่า GDP แต่ก็มีประเทศหนึ่งในโลกนี้ประเทศเดียวที่การพัฒนาประเทศใช้ความสุขเป็นตัวนำหรือ GDH อันนี้คือประเทศภูฐาน ผมคิดว่าหลาย ๆ คนคงได้เรียนรู้เรื่องพวกนี้พอสมควร ผมคิดว่าอันนี้คงไปโยง วันนี้ที่ที่เราคุยถึงความยากจนอาจจะไม่ใช่แค่เรื่องเงิน ความยากจนคือความขัดสน ความเดือนร้อน ความไม่มั่นคง บางเรื่อง ผมโยงไปทางที่สัญลักษณ์ ดียาวี เชิญครับ

คุณสุกัญญา ดียาวี เมื่อสักครู่นี้คุณสังเวียนพูดว่าเงินซื้อเวลาไม่ได้ โดยเฉพาะคนตำบลสวนป่าน จากข้อมูลอาหารสัตว์เราใช้อาหารสัตว์จำนวนถึง 21 ล้านบาท/ปี ถ้าไรแน่ ๆ ที่เขาได้จากตรงนี้ประมาณ 4

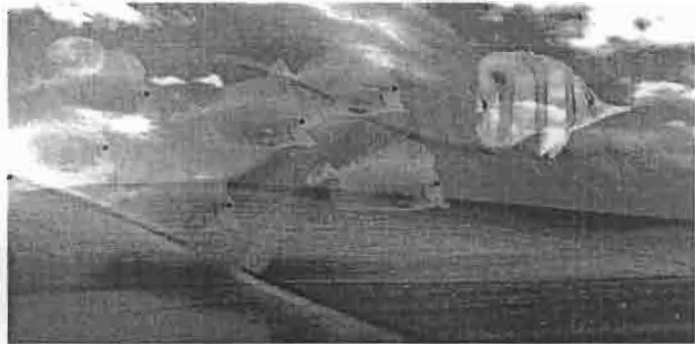
ล้านบาทแล้วการจ้างงานในพื้นที่อีก เราเคยได้แผนกระตุ้นเศรษฐกิจตอนนั้นทำเรื่องปุ๋ยชีวภาพ เสร็จแล้วเราผลิตพลาดเล็ก ๆ น้อยๆ เราก็เลยเลิกล้มโครงการตรงนั้นไป ตอนนี้อาหารสัตว์ในหมู่บ้านเรากำลังเป็นที่ต้องการ ทำยังไงเราถึงมาพัฒนาอาหารสัตว์ 6 หมู่บ้านเราใช้การระดมหุ้น ผมเคยคุยกับอาจารย์ชัยรัชย์ ท่านเป็นที่ปรึกษาในเรื่องของการควบคุมคุณภาพของอาหารสัตว์ รวมทั้งคุยกับนายก อบต. แล้วนะว่า อบต. จะสนับสนุนด้วยไหม แล้วเมื่อเช้าท่านนายกอำเภอท่านก็พูด ทำยังไงเราจะเอาข้อมูลทั้ง 6 หมู่บ้านเรารวมกันเป็นหนึ่ง ทำโครงการเดียวกัน เสนอไปยังผู้ว่า CEO ของโครงการตรงนี้ลงมาเพราะการระดมหุ้นของเราทำให้เราเป็นเจ้าของอาหารสัตว์กัน นำเอากำไร 4 ล้านบาท มาสร้างสวัสดิการในหมู่บ้าน สวัสดิการในตำบลได้ เพราะยังงั้นเราก็ต้องซื้อ ทำไมเราไม่มาเป็นเจ้าของเอง อีกเรื่องหนึ่งอย่างที่ยกกว่าเวลามันคอยไม่ได้ ณ ปัจจุบันหมู่บ้าน ผมอยากเรียนให้ทราบว่ามีกลุ่มต่าง ๆ มากมาย อย่างกลุ่มมีกำไรอ้างว่าให้สวัสดิการแก่สมาชิก ทำยังไงเราจะรวมทุกกลุ่มกิจกรรมที่ว่าอ้างว่าให้สมาชิกมารวมเป็นกลุ่มเดียวคือกลุ่มสวัสดิการของหมู่บ้านหรือกลุ่มสวัสดิการของชุมชน อย่างของหมู่ 6 นี้ บังเอิญผมเป็นแกนนำคือผมพูดคุยกับพวกพี่น้องหมู่ 6 ว่าร้านค้าชุมชนกำไรปีละแสนกว่าบาทตัด 20% ประมาณ 20,000 บาท ตั้งสวัสดิการกลุ่มกองทุนหมู่บ้านมีระเบียบชัดเจนเลยทำให้สวัสดิการแก่ชาวบ้าน 10 - 20% สมมติ 20% ของหมู่บ้านผม 2 ล้าน เป็นเงินเท่าไร ประมาณ 4 หมื่นกว่าบาท ตัดเข้ามาครึ่งเป็น 60,000 บาทกลุ่มนี้จะที่ไร้วมา ให้สวัสดิการตั้งแต่เกิดจนตาย แล้วทุกกลุ่มก็มีสวัสดิการอย่างนี้เหมือนกัน แต่ละกลุ่มเอามารวมกันแล้วประมาณปีละ 60,000 บาท 10 ปี ก็ 600,000 บาท เราวางโครงการไว้อีก 10 ปีผมจะใช้ตรงนั้น ต้องฝากไว้เพราะทุกท่านที่อยู่ตรงนี้อีกหลาย ๆ คนครบ 10 ปี ท่านก็อาจจะทำงานไม่ไหวเราจะใช้สวัสดิการตรงนั้นมาช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน ก็ขอจบเท่านี้ขอขอบคุณครับ

คุณปิยะ พวงคำลี ตอนนี้อยู่ที่ท้ายแล้ว เรียนเชิญคุณปรัดถกร จันทน์ผา ครับ

คุณปรัดถกร จันทน์ผา ให้เป็นคนสุดท้ายอีกแล้ว ช่วงแรกจะพูดถึงองค์ประกอบจะมี 3 อย่างนะ แล้วผมก็พูดทั้งท้ายว่าลักษณะของความต้องการของสิ่งมีชีวิตคือ กิน ชี ปี้ นอน เราขอรับความจริง ถ้าเกิดมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตกิน 108 อย่าง แล้วผู้ชายกินมากกว่าผู้หญิงนะ ผู้หญิงกินน้อยกว่าผู้ชาย เพราะผู้ชายจะมีกินทางหู กินทางตา เมื่อสิ่งมีชีวิตคือมนุษย์กิน 108 อย่าง ดันไม้ันักวิชาการเขาวิเคราะห์แล้วกิน 93 อย่าง แต่เราบังคับเขาให้กินแค่ 3 อย่าง NPK ตอนหลังมา พวกพ่อค้าเริ่มรู้แล้วว่าดันไม้ันักกินที่ชนิด ก่อนนี้พ่อค้าไม่รู้หรอกว่าเมืองไทยอุดมสมบูรณ์มันก็ทำมา NPK ตอนนี้อาหารรองอาหารเสริมมันหมดมันก็เริ่มใส่ มันก็รู้ว่าเกษตรกรอะไรไม่เป็นหรอกถ้าดันไม้ันักกินเป็นใช้ได้ ใส่ไนโตรเจนอย่างเดียวไม่เขียวแล้วมันก็เริ่มเติมแมกนีเซียมกับแมงกานีสให้อีก 2 ตัว เป็น 5 ตัว แต่เรื่องจริงดันไม้ันักต้องการ 93 อย่าง แต่เราบังคับให้ดันไม้ันักแค่ 5 อย่างนี่คือการบังคับนะครับ เรื่องกิน แต่ไปเรื่องชี ดันไม้ันักต้องการจะจับถ่าย ดันไม้ันักต้องการความเป็นอิสระพอสมควร พอกินดี อยู่ดี สมบูรณ์พูนสุขดีมันก็อยากผสมพันธุ์แล้วก็ออกลูก ไม่ต้องไปลงทุนอะไรมากถ้าเปรียบดันไม้ันักกับคนเหมือน ๆ กัน เมื่อกินดี อยู่ดี แล้วกินอนดิหมายถึงว่าปลูกดันไม้ันักให้เขามีอิสระไม่ต้องแย่งกันกิน มีสวนมะม่วงก็กมมะม่วงไป 150 ดัน ปลูกดันละเมตร ถามว่าทำไมปลูกอย่างนี้ล่ะ เขาบอกก็เผื่อตาย อาจารย์ก็บอกว่าก็มันไม่ตาย ทำไมไม่เอาออก เขาบอกว่าเสียตาย แล้วมันก็แย่งกันกิน

มันต้องอยู่บนความพอดี ความพอเหมาะ เมื่อเขาอยู่ดี กินดี อะไรดีนี่บหมายถึงว่าเราให้อิสระเขาตามหลักนะครับ ถ้าท่านจะเป็นผู้รับที่ดี ท่านต้องเป็นผู้ให้ที่ดีก่อน ขอบคุณครับ

คุณปิยะ พวงคำลี งานเลี้ยงคงต้องมีเลิกรานะครับ แต่การเรียนรู้คงต้องเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ トラบที่ชีวิตยังมีลมหายใจอยู่ วันนี้ ธกส. มีบัญชีรับ-จ่าย มาแจก วันนี้ทั้งวันผมคิดว่าเราได้นำเสนอรูปธรรมของพลังท้องถิ่น พลังชุมชน พลังเครือข่าย แล้วก็พลังความร่วมมือของกลุ่ม พลังความต้องการมีส่วนร่วม แล้วก็พลังที่จะไปเชื่อมโยงทำงานร่วมกับคนอื่นให้เกิดการเรียนรู้ การใช้ประโยชน์ของข้อมูลนำไปสู่การแก้ปัญหาคความยากจนของคนในท้องถิ่นให้เกิดเป็นรูปธรรม วันนี้ให้เกิดปัญญา ให้เกิดการเรียนรู้ นำพาชุมชนให้ไปสู่ชุมชนเป็นสุข เมื่อตำบลเป็นสุข สังคมยังเป็นสุข ผมอยากเรียนว่าวันนี้เป็นก้าวเล็ก ๆ ของคนเล็ก ๆ ที่มีความมุ่งมั่นที่จะใช้พลังของท้องถิ่นให้เป็นพลังแผ่นดิน อยากเรียนไว้ตรงนี้ มีคำถามไหมครับ ถ้าไม่มี วันนี้เราคุยเรื่องการมีส่วนร่วมกันมาก ผมเข้าใจว่าการแก้ความยากจนของคนในนครปฐมก็ยังมีเรื่องต้องฝ่าฟัน ต้องถากถางอีกเยอะ ของบเวทีเท่านี้ครับ ต้องขอขอบคุณผู้ร่วมเสวนาทุกท่าน แล้วก็ผู้ที่เข้าร่วมในเวทีนี้ทั้งหมดครับ ขอบคุณมากครับ



“ร่วมแรงทุกคน ชุมชนเข้มแข็ง”

เราชาว ธกส. นฐ.







